

Ya Mangêd da Balita tungkul kan Jesu Cristu ayun kan MARCOS

Ya Pangaral Juan ya Mamawtismu

(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

¹⁻² Ati ya Mangêd da Balita tungkul kan Panginuun Jesu Cristu ya Anak Bapan Namalyari. Nag-umpisay Mangêd da Balita sabitun natupad da insulat Propeta Isaias ya daygên Bapan Namalyari,

“Dilag gakun gisay iutus ya muna kamu amên mil-an danan mu.*

³ Sabay siyay mamibêg sa kakyangan na magsabin, ‘Il-an yuy danan Panginuun.

Itinêk yuy balang danan na.’ ”†

⁴ Amêsên, natupad da abiin sên inlumatêng si Juan ya Mamawtismu sa kakyangan. In-aral na sa mani tawuy, “Pagsisyan buy itgên yuy panyag kasalanan buy mag-pabawtismu kaw amên patawarên kaw Bapan Namalyari.”

⁵ Kabay malakêy taga Judea buy taga balayan Jerusalem ya naku kan Juan ya Mamawtismu. Insabi lay mani kasalanan la buy binawtismuwan silan Juan sa Ilug Jordan.

⁶ Ya yaming Juan, diyag sa sabut kamelyu buy diyag sa balat ayup pa yakês na. Ya pangkanên na, durun buy pulut panilan. ⁷ Pawa nan pansabin sa pangaral nay, “Dilag gisay lumatêng nga makapangyarian pun kangku. A ku sêpat‡

mantan sandalyas na. ⁸ Pambawtismuwan kataw

* 1:1-2 1:1-2 Malakias 3:1. † 1:3 1:3 Isaias 40:3. ‡ 1:7 1:7 A ku sêpat: alwan labay sabin ya malakêy dinyag Juan ya asê manged nun a mas dakila buy matag-ay si Jesus kaysa kana.

sa lanêḿ, nuwa bawtismuwan nakaw sa Ispiritun[§] Bapan Namalyari.”

Ya pamawtismu kan Jesus

(Mateo 3:13-4:11; Lucas 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Sa panawun abitu, inlumatêḅ si Jesus ubat sa balayan Nazaret sa prubinsyan Galilea buy nagpabawtismu ya kan Juan sa Ilug Jordan. ¹⁰ Pamakasalwang Jesus sa lanêḿ, nakitan nay nawang-at ta langit buy nagtabuy kanay Ispiritun Bapan Namalyari ya nanuwad gisay pati-pati. ¹¹ Buy dilag gisay tunuy ya ubat sa langit ta nagsabin, “Sikay kakaidwan kun Anak ya kapapaidu kangku.”

Ya panuksu kan Jesus

(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

¹² Pamakayarin abitu, impalaku yan Ispiritun Bapan Namalyari sa kakyangan. ¹³ Sa lalên apattapuy allu,* pantuksun yan Satanas. Dilag êt baydun mangasilêb ba ayup buy dilag êt baydun mani ang-el la naglingkud kana.

Ya nunan pangaral Jesus

(Mateo 4:12-17; Lucas 4:14-15)

¹⁴ Sêḅ nakasukul si Juan, naku si Jesus sa prubinsyan Galilea buy in-aral nay Mangêd da Balita ubat kan Bapan Namalyari. ¹⁵ Sinabi na, “Inlumatêḅ nganay intakday panawun na mag-ari ya si Bapan Namalyari! Kabay pagsisyan yinay mani kasalanan yu buy maniwala kaw sa Mangêd da Balita.”

Binêḅ Jesus ya apat ta mandakêp kênan lanêḿ

(Mateo 4:18-22; Lucas 5:1-11)

[§] **1:8** 1:8 bawtismuwan nakaw sa Ispiritun Bapan Namalyari ya labay sabin, manugêl ya Ispiritun Bapan Namalyari sa mani manampalataya. * **1:13** 1:13 Sa Griego, “sa allu buy yabi.”

¹⁶ Kaban mamita si Jesus sa agid lawan Galilea, nakitan nay mipatêl la silan Simon buy si Andres ya mamisamwag dala la ta ubra lay mandakêp kênan lanêm. ¹⁷ Sinabin Jesus kalla, “Kilaku kaw kangku, ta daygên kataw mami-pakaranin tawu kan Bapan Namalyari amên manam-palataya sila kaparisun pandakêp yun kênan lanêm.” ¹⁸ Tambêng lan imbalag ga dala la buy nakilaku sila kan Jesus.

¹⁹ Sa pamitan Jesus, nakitan nay mani anak Zebedeo ya silan Santiago buy si Juan ya idi sa bangka ya mami-pakapalan dala la. ²⁰ Tambêng silan binêg Jesus. Kabay inlakwanan lay bapa la sa bangka ya kaawyun mani tawuy pan-upan la, ta nakilaku sila kan Jesus.

*Ya liyaki ya sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Lucas 4:31-37)*

²¹ Naku silan Jesus sa balayan Capernaum. Sa Allun Pagpaynawa, sinumun si Jesus sa balin pagtipunan mani Judio buy nangaral ya baydu. ²² Nakaupapas ya mani tawu tagawan nakit lay dilag yan kapangyarian sa pangaral na, asê kaparisun pangaral mani manurun Kautusan.

²³ Kaban mangaral si Jesus sa mani tawu baydu sa balin pagtipunan mani Judio, dilag gisay liyaki ya sinêdakan nadawak ka ispiritu ²⁴ ya masnêg magsabin, “Jesus ya taga Nazaret, sabêt ta daygên mu kanyan? Naku ka nayi baydi amên upudun kay? Tanda yan ka nu sisabêt ka! Sikay Banal la in-utus Bapan Namalyari.”

²⁵ Nuwa sinabyanan Jesus ya nadawak ka ispiritu, “Mangimbêk ka buy magtas kana!” ²⁶ Sên anti, pinakusad-kusad yan nadawak ka ispiritu buy kapan-angaw-angaw nag-awas kana.

²⁷ Nakaupapas ya kaganawan tawuy idi baydu. Kabay nipapatang sila, “Sabêt ta ati? Bayun aral la dilag kapangyarian! Agyan na nadawak ka ispiritu, mapasunul na sa

utus na.” ²⁸ Kabay tambêng niwagaw wa balita tungkul kan Jesus sa buun Galilea.

Ya pamaiyul sa malakêy tawu

(Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41)

²⁹ Pamakasalwang lan Jesus sa balin pagtipunan mani Judio, naku sila sa bali lan Simon buy si Andres, kaawyun na silan Santiago buy si Juan. ³⁰ Nalatêng lay bakêt ta ampun Simon na nakakalêk gawan umutun. Kabay tambêng lan sinabi kan Jesus. ³¹ Nagdani si Jesus sa babayi buy tinalan nay gamêt na. Impaimata naya buy inumiyul ya. Kabay nidêng ya buy pinakan na silan Jesus.

³² Sên nitanglêw way mamut, gintan mani tawu kan Jesus ya kaganawan nipagsakit buy sinêdakan nadawak ka ispiritu. ³³ Nitipun na sadyay lakên tawu sa lawasan balin Simon. ³⁴ Namaiyul si Jesus sa malakêy tawuy dilag magmikakanayun na sakit buy namitas yan nangadawak ka ispiritu sa malakêy tawu. A na tinulutan magsabi ya nadawak ka ispiritu, tagawan tanda lay siyay Anak Bapan Namalyari.

Ya pangaral Jesus sa Galilea

(Lucas 4:42-44)

³⁵ Sên bunatbunat tana, namitay na si Jesus. Naku ya sa kakyangan buy nanalangin. ³⁶ Tingkap yan Simon buy mani kaawyun na. ³⁷ Sên nakitan laya, sinabi la, “Manuru, pantêkapên kan malakêy tawu!”

³⁸ Nuwa sinabin Jesus kalla, “Lakwên tamu pun na kasunul la lugal amên ipatanda ku êt kallay Mangêd da Balita tagawan abiin na sangkan pamaku ku baydi sa babun luta.” ³⁹ Kabay naku yan nangaral sa mani balin pagtipunan mani Judio sa buun prubinsyan Galilea buy namipatas yan nangadawak ka ispiritu sa mani tawu.

Pinaiyul Jesus ya gisay liyaki ya nagsakit ketung

(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

⁴⁰ Dilag gisay liyaki ya nagsakit ketung ya nagdani kan Jesus. Nanduku ya buy nakilunuslunus kan Jesus buy sinabi na, “Nu labay mun kayêk, paiyulun muku.”

⁴¹ Nalunus si Jesus kana. Kabay dinukpan naya buy sinabi na, “Labay ku. Umiyul kayna!” ⁴² Tambêng yan inumiyul buy inluminis ya lawini na. ⁴³ Pamakayarin abitu, pinabitan Jesus ya liyaki buy masipit nan intipan na, ⁴⁴ “Agana mu sabin agyan kansabêt ta nalyari kamu, nun a maku ka sa pari buy ipaêlêw muy lawini mu ya inumiyul lana. Pamakayari, mag-andug ka ayun sa insulat Moises bilang pagpapêtêg ga inumiyul kayna.”

⁴⁵ Nuwa namitay liyaki buy imbalita nay nalyari kana. Sên niwagaw wa nalyari sa liyaki, asina makasun si Jesus sa balayan gawan nu makitan yan mani tawu, pagsêk-sêkan laya. Kabay nanugêl ya tana sa kakyangan, nuwa pallakwên yapun êt mani tawuy ubat sa mani kaatag lugal.

2

Ya pamaiyul Jesus sa lumpu

(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

¹ Pamakayarin dakun umnuy allu, nag-udung si Jesus sa balayan Capernaum. Nabalitan mani tawuy idi ya sa bali.

² Kabay nititipun na malakêy tawu sa binyanan nay bali buy ayin nan danan sa lawasan gawan malakê êt ta tawu. Kaban mangaral si Jesus sa Sabin Bapan Namalyari, ³ dilag inlumâtêng nga apat ta liyaki ya manambayuk gisay liyaki ya lumpu. Idani laya dayi kan Jesus, ⁴ nuwa gawan malakêy tawu, a sila midani. Kabay nagdakêy sila tana sa bubungan bali buy inlubtan lay atêp sa ugtun Jesus bayu la impakanawan inyêpay liyaki ya lumpu sa arapan Jesus.

⁵ Sên nakitan Jesus ya maragul la panampalataya la kana,

sinabi na sa liyaki ya lumpu, “Anak kuway, pinatawad day mani kasalanan mu.”

⁶ Dilag êt baydun nakaiknuy manurun Kautusan na mangisip paradi, ⁷ “Siyang magsabi yan parabaysên ta? Pallamusun naya si Bapan Namalyari ta! Ayin kaatag mamatawad kasalanan, nun a kay si Bapan Namalyari.”

⁸ Nuwa tandan Jesus ya pan-isipin la. Kabay sinabi na kalla, “Awta mangisip kaw yan parabaysên ta? ⁹ Mas nalêp-aw sabin sa liyaki ya lumpuy, ‘Pinatawad danay mani kasalanan mu’, gawan a yu makit nu pinatawad o asê. Nuwa sabin ku kanay, ‘Midêng ka, gêtan muy kalapayan mu buy mita ka’ ¹⁰ amên makitan yuy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, dilag gakun kapangyarian baydi sa babun lutan mamatawad mani kasalanan.” Sinabi na sa liyaki ya lumpu, ¹¹ “Midêng ka, gêtan muy kalapayan mu buy muli kayna!” ¹² Nidêng nga liyaki, insapat nay kalapayan na buy nakitan kaganawan na pamita na. Kabay nakaupapas sila buy nangulimên kan Bapan Namalyari buy sinabi la, “Babayu kay pun nakakit paradi.”

Binêg Jesus si Levi

(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

¹³ Gisay allu, nanguman naku si Jesus sa agid lawan Galilea. Nakilaku kanay malakêy tawu buy tinurwanan na sila. ¹⁴ Kaban mamita ya, nakitan na si Levi* ya anak Alfeo ya nakaiknu sa pamayaran buwis. Sinabin Jesus kana, “Kilaku ka kangku.” Kabay nidêng si Levi buy nakilaku kana.

¹⁵ Buy insagyat Levin mangan si Jesus buy mani tagasunul na sa bali na. Malakê êt ta maningil buwis buy mani makasalanan na kaêm lan mangan, tagawan malakêy

* **2:14** 2:14 Si Levi, pambêgên êt Mateo (Mateo 9:9).

nakilaku kan Jesus. ¹⁶ Dilag êt baydun Pariseoy manurun Kautusan. Sên nakitan lay makiawyun mangan si Jesus sa mani maningil buwis buy sa kaatag pun mani makasalanan, pinatang lay mani tagasunul na, “Uysiyen makiawyun yan mangan sa mani maningil buwis buy sa kaatag pun mani makasalanan ta?”

¹⁷ Sên nalêngên Jesus ya abitu, sinabi na, “Asê mangaylangan manuluy ayin sakit, nun a abituy tawuy nagsakit. Naku waku baydi amên bêgên na mani makasalanan, alwan abitu silay mani tawuy magsabin ayin silan kasalanan.”

Ya patang tungkul sa pag-ayunu

(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

¹⁸ Gisay allu, nag-ayunuy mani tagasunul Juan ya Mamawtismu buy mani Pariseo. Dilag nagdani kan Jesus buy namatang, “Uysiyen mag-ayunuy tagasunul Juan ya Mamawtismu buy mani Pariseo ta, pakan mani tagasunul muy a yata?”

¹⁹ Kabay in-alimbawan Jesus ya sarili na sa liyaki ya pan-itangên, “Malyari nayin mag-ayunuy mani bisita sa tangênan pakan kaawyun la pun na liyaki ya pan-itangên? Asê! ²⁰ Nuwa lumatêng nga alluy kêtên kallay liyaki ya pan-itangên. Sa panawun abiin, baydu sila pun mag-ayunu.”

²¹ Sinabin Jesus kallay mani paalimbawa, “Ayin mami-lanib bayuy yaming sa manan yaming. Tagawan nu daygên nay abitu, mikuyum ma bayuy yaming, mapaktang nga manan yaming buy luyang dumagul la ginit.

²² Ayin êt mamitiis bayuy alak[†] sa manan pamyanan na diyag sa balat, tagawan matlês ya pamyanan buy mibulug

[†] **2:22** 2:22 Ya alak amêsên mamakalasing, nuwa ya alak sabitun nuna, asê mayngan mamakalasing.

ga alak. Parisu silan masayang! Nuwa ya bayuy alak, sêpat itiis sa bayuy pamyanan.”

Ya aral un Jesus tungkul sa Allun Pagpaynawa

(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

²³ Gisay Allun Pagpaynawa, nagdan silan Jesus sa nagtrigu. Kaban magdan sila baydu, nanggutis ya mani tagasunul nan tilalagay trigu. ²⁴ Kabay sinabin mani Pariseo kana, “Elêwên muy pandaygên mani tagasunul mu. Uysiyang pallabagên la yay Kautusan tungkul sa Allun Pagpaynawa ta?”[‡]

²⁵ Sinabin Jesus, “A yu pun nayi nabasay dinyag David sabitun inlayang ya buy mani kaawyun na buy nangaylangan silan kanên? ²⁶ Sinumun ya sa Tolday Pagsimban, nangwa yan tinapay ya in-andug kan Bapan Namalyari, kinnan na buy pinakan na êt ta mani kaawyun na, agyan idi sa Kautusan ya kay mani pari ya dilag karapatan mangan abitu.” Nalyari ya abiin sabitun si Abiatar ya pinakapuun pari.

²⁷ Insundun Jesus ya pagsabi na sa mani Pariseo. Sinabi na, “Ya Allun Pagpaynawa, dinyag para sa ikakangêd mani tawu. Asê dinyag ga tawu para sa ikakangêd Allun Pagpaynawa. ²⁸ Kabay sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawuy makapagsabi nu sabêt ta mangêd daygên sa Allun Pagpaynawa.”

3

Ya liyaki ya nati ya gisay gamêt

(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

¹ Gisay allu, nanguman sinumun si Jesus sa balin pagtipunan mani Judio. Dilag gisay liyaki bayduy nati ya

[‡] 2:24 2:24 Sa panawun abiin, sa Allun Pagpaynawa, bawal mamupul nuwa malyarin manggutis pali buy mangan.

gisay gamêt. ² Dilag êt mani tawuy mamakaillag kan Jesus. Ta nu paiyulun* nay liyaki sa Allun Pagpaynawa, dilag silan maisangkan laban kana. ³ Sinabin Jesus sa liyaki ya nati ya gisay gamêt, “Kaksaw ka baydi sa arapan.”

⁴ Sinabi na kalla, “Sabêt ta pantulutan Kautusan sa Allun Pagpaynawa? Manyag mangêd o manyag nadawak? Miligtas o mamati?” Nuwa a sila nakitbay.

⁵ Pinakaêlêw Jesus un dilag suluk ka mani tawuy naka-palitêng kana buy nalêlêy nakêm na gawan sa kagdêyan bêkê la. Inuman nan inêlêw wa liyaki buy sinabi na, “Ipaktang muy gamêt mu.” Kabay impaktang liyaki ya gamêt na buy inumiyul yabay. ⁶ Tambêng namitay mani Pariseo buy naku sa mani tawun Gobernador Herodes Antipas buy pinisasabyan la nu parasaantu lan maipapati si Jesus.

Ya malakêy tawu sa danin lawa

⁷ Namita si Jesus buy mani tagasunul na buy naku sila sa danin lawa. Kinamat yan sadyay lakên tawuy ubat sa Galilea buy ubat sa Judea, ⁸ sa balayan Jerusalem, sa prubinsyan Idumea, sa mapaglipay ilug Jordan, buy sa palitêng balayan Tiro buy balayan Sidon gawan nabalitan lay kaganawan dinyag Jesus. ⁹ Kabay nipal-an bangsa si Jesus sa mani tagasunul na ya pagsakayan na amên a ya mapiit malakêy tawu, ¹⁰ tagawan namaiyul yan malakê. Kabay pinagsêksêkan yan kaganawan tawuy nipagsakit amên madukpan laya. ¹¹ Balang tawuy sinê-dakan nadawak ka ispirituy nakakit kana, nipaglukub sa arapan na buy masnêg lan sinabi, “Sikay Anak Bapan Namalyari.” ¹² Nuwa impakasipit intipan Jesus kallay “Agana yu ipatanda sa kaatag nu sisabêt taku.”

* **3:2** 3:2 Ayun sa batas mani Judio, ya pamaiyul, imbilang lan ubra. Kabay agyan mani duktor, asê malyarin mamaiyul sa Allun Pagpaynawa.

*Ya pamilin Jesus sa mapu buy luway tagasunul na
(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)*

¹³ Pamakayari, sinumukpa silan Jesus sa bung-uy. Binêg nay balang pinili na buy nagdani sila kana. ¹⁴ Namili yan mapu buy luwa [ya pambêgên nan apostul] amên makaawyun nan iutus mitan mangaral. ¹⁵ Binyanan na silan kapangyarian mamipatas mani nadawak ka ispiritu.

¹⁶ Ati ya mapu buy luway pinili na, si Simon na pinalagyunan nan Pedro†, ¹⁷ ya anak Zebedeo ya silan Santiago buy si Juan na pinalagyunan nan Boanerges ya labay sabin mani anak kilat, ¹⁸ silan Andres, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas, Santiago ya anak Alfeo, si Tadeo buy si Simon na manalangsang sa gubernun Roma, ¹⁹ buy si Judas Iscariote ya sabay ya nisupakat kan Jesus.

*Si Jesus buy si Satanas
(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Sên nuli ya si Jesus, nanguman nagtipun na malakêy tawu. Kabay asina makadambin mangan Jesus buy mani tagasunul na. ²¹ Sên nabalitan mani kaawyun na sa bali, inlaku laya amên iuli, gawan pansabin mani tawuy tinulaw ya.

²² Dilag mani manurun Kautusan na ubat sa Jerusalem ya nagsabin, “Pansêdakan yan Satanas ya puun nangadadawak ka ispiritu‡ ya sabay ya nam-in kapangyarian kanan mamipatas nangadadawak ka ispiritu.”

²³ Kabay impadanin Jesus ya mani tawu buy nangalimbawa ya kalla, “Ipakun ipatas Satanas ya sarili na? ²⁴ Nu mitutubag ga mani tawu sa gisay kaarian, asê mapêng nga kaarian. ²⁵ Buy nu mitutubag êt ta gisay pamilya, asê êt mapêng nga pamiaawyun la. ²⁶ Para êt baydu, nu

† **3:16** 3:16 Sa Aramaic “Cefas” nuwa sa Griego “Pedro” ya labay sabin batu.

‡ **3:22** 3:22 Sa Griego, “Beelzebul.”

pagkapatin Satanas ya pansakupun na, asê êt mapêng ya panakup na.”

²⁷ “Ayin malyarin makasun sa balin gisay tawuy napas-êy kaynu dilag pun mas napas-êy kana. Buy nu naigapus sinan mas napas-êy pun kana, masunan na bali na buy matakaw wa pibandiyan na.”

²⁸ “Pansabin ku kamuyuy malyarin mapatawad da kaganawan kasalanan buy pallamus. ²⁹ Nuwa nu sisabêt man na mallamus sa Ispiritun Bapan Namalyari, ayina mapatawad. Asê mitas ya kasalanan na agyan kanu pun.” ³⁰ Sinabin Jesus ya abiin gawan pansabin kaatag, “Pansêdakan yan nadawak ka ispiritu.”

Ya mani indu buy mapatêl Jesus

(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

³¹ Amêsên, inlumatêng nga indu buy mapatêl Jesus. Nuwa kay nakaidêng sila sa lawasan. Kabay impabêg laya.

³² Sa lalên bali malakêy tawuy nakaiknuy nakapalitêng kan Jesus. Dilag nagsabi kanan, “Idi sa lawasan na indu mu buy mapatêl mu. Pan-ipabêg laka.”

³³ Kabay sinabin Jesus, “Sisabêt ta indu ku buy mapatêl ku?”

³⁴ Nangêlêw ya sa balang nakaiknuy nakapalitêng kana buy sinabi na, “Ati ya mani indu ku buy mapatêl ku.

³⁵ Tagawan nu sisabêt man na manunul sa kalabayan Bapan Namalyari, sabay silay indu ku buy mapatêl ku.”

4

Ya alimbawa tungkul sa mamibulaglag bini

(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

¹ Nanguman nanuru si Jesus sa agid lawan Galilea. Sa sadyay lakên tawuy nititipun kana, nagsakay ya sa bangka buy niknu ya baydun nangaral. Ya mani tawuy naman, idi

sila sa agid lawa. ² Malakêy paalimbaway in-aral na kalla. Sinabi na, ³ “Lêng-ên yuy ati! Dilag gisay manggitnay namibulaglag bini. ⁴ Sa pamibulaglag na, dilag mani bini ya nangananabu sa dan. Inlumatêng nga mani uybun manuk buy tinuktuk lay mani bini. ⁵ Dilag êt mani bini ya nangananabu sa mabatuy lugal la ayin mayngan luta. Tambêng tinumubuy mani bini gawan nalayab ba luta. ⁶ Nuwa sên naasnagan mamut ta ati, nawangêy sila, gawan ayin silan pukat pagyamutan. Kabay nangamamati sila. ⁷ Dilag êt mani bini ya nangananabu sa pantubwanan têtak ka madiwi. Sên inlumabung nga bini, inlumabung êt ta têtak ka madiwi buy kinêlkêlan nay mani bini ya tinumubu. Kabay asê namukat nanagêy. ⁸ Ya kaatag, nangananabu sa mangêd da luta. Tinumubu buy dinumagul la mani abiin buy nanagêy. Ya kaatag, nanagêy titlumpu, ya kaatag, tianêmmapu buy ya kaatag êt, tidinalan na lasi.” ⁹ Sinabi êt Jesus, “Sikaw wa mani mallêngê, pakaisipin yuy nalêngê yu.”

*Impatandan Jesus ya pananêm mangêd da bini
(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)*

¹⁰ Sên namitay nay malakêy tawu, nitagan na mapu buy luway tagasunul na buy kaatag pun tagasunul na. Namatang sila kana nu sabêt ta labay sabin abituy paalimbawa na. ¹¹ Sinabin Jesus kalla, “Impaintindi kamuyuy nakaliim tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari nuwa sa kaatag, pawan paalimbaway pan-isabi ku kalla ¹² amên ‘Kapangêlêw-êlêw laman, a sila makakit buy kapallêngê-lêngê laman, a sila makapukat. Ta nu makapukat sila, dat magsisi sila sa kasalanan la buy patawarên silan Bapan Namalyari.’ ”*

* 4:12 4:12 Isaias 6:9-10.

Impatandan Jesus ya labay sabin alimbawa

(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

¹³ Buy sinabin Jesus kalla, “Nu a yu mapukatan na ati ya paalimbawa, ipakun yun mapukatan na kaatag paalimbawa? ¹⁴ Ati ya labay sabin paalimbawa. Ya bini ya pan-ibulaglag manggitna, sabay ya Sabin Bapan Namalyari. ¹⁵ Ya dan na kinapinabwan bini, sabay ya mani tawuy nallêngên Sabin Bapan Namalyari. Nuwa tambêng inlumâtêng si Satanas buy intas nay Sabin Bapan Namalyari sa bêkê la. Kabay inliwan layna. ¹⁶ Ya mabatuy lutay kinapinabwan bini, sabay ya mani tawuy nallêngê sa Sabin Bapan Namalyari buy tambêng lan tinanggap dilag tula. ¹⁷ Nuwa asê napêng nga ati gawan asê nipakatêbêk sa bêkê lay Sabin Bapan Namalyari. Kabay sên inlumâtêng nga kasakitan o pamasakit gawan sa Sabin Bapan Namalyari, tambêng lan tinalibatukan ya panampalataya la.”

¹⁸ “Ya lutay pantubwanan têmak ka madiwi nu saantu nanabuy kaatag bini, sabay ya mani tawuy nallêngên Sabin Bapan Namalyari. ¹⁹ Nuwa gawan sa mani pangganakên baydi sa babun luta, ya paglabay lan bumandi buy pagnasa sa kaatag pun bagay, nalitêpan lay Sabin Bapan Namalyari. Kabay asê nanagêy sa biyay la. ²⁰ Nuwa ya mangêd da lutay kinapinabwan bini, sabay ya mani tawuy nallêngê buy nananggap sa Sabin Bapan Namalyari. Kabay nanagêy silan titlumpu, tianêmmapu buy tidinalan.”

Ya paalimbawa tungkul sa sulu

(Lucas 8:16-18)

²¹ Sinabi pun Jesus kalla, “Ayin tawuy mamagkêt sulu ya itagu na sa aypan pamisêmpanan na o sa silung papag, nun a idin na sa pêtêg pamyanan. ²² Ta ayin pan-itaguy asê miwagaw buy ayin pan-iliim ma asê matandan. ²³ Sikaw wa mani mallêngê, pakaisipin yuy nalêngê yu.”

²⁴ Sinabi na pun, “Pakausisên yuy nalêngê yu. Ya panukad da panggamin yu sa kaatag sabay êt ta panukad da gamitin kamuyu buy igit pun baydu. ²⁵ Ya tawuy manunul sa malêngê nay kapêtêgan, biyan yapun êt pangintindi. Nuwa ya tawuy asê manunul sa malêngê nay kapêtêgan, agyan pêrad nan pangintindi, itas pun êt kana.”

Imparisun Jesus ya bini sa pag-arin Bapan Namalyari

²⁶ Sinabi pun Jesus kalla, “Ya pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa dinyag gisay manggitnay nibulaglag bini. ²⁷ Pamakayari nan nibulaglag bini, mamabêlêw ya nu yabi buy nu alluy naman, mag-ubra ya. Kabay ya bini ya imbulaglag na, tinumubu buy dinumagul agyan a na tanda nu dakun parasaantu. ²⁸ Ya luta sabay ya mamatubun mani bini sa panggitnan. Munan magsalwang nga tubu bayu magsalwang nga bulung, pamakayari managêy yinan mani lasi. ²⁹ Buy nu nawtuy nay lasi, tambêng palutun manggitna gawan panawun nan pamipupul.”

Ya pag-arin Bapan Namalyari imparisu sa but-un mustasa (Mateo 13:31-32; 13:34; Lucas 13:18-19)

³⁰ Sinabi pun Jesus kalla, “Saantu tamu maiparisuy pag-arin Bapan Namalyari? Sabêt ta alimbaway gamitin amên maipakit tamuy ati? ³¹ Maiparisu sa gisay but-un mustasay pinakanabêlêng sa kaganawan but-u. ³² Nuwa nu itanêm mina, dumagul ya buy maragul yapun sa kaatag panggulayên buy pakadyag yan paran puun kayu. Kabay ya mani sangan ati, mapanyagan salay mani uybun manuk.”

³³ Malakê pun êt ta paalimbaway ginamit Jesus sa pangaral nan Sabin Bapan Namalyari sa mani tawu, nuwa ayun sa pangintindi la. ³⁴ A ya nanuru sa mani tawun asê nanggमित paalimbawa. Nuwa sên kakapad la tana buy

mani tagasunul na, sinabi nayna kalla ya kaganawan labay nan sabin.

Pinatgên Jesus ya bapan lakas bagyu sa dagat

(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

³⁵ Sên yabi yana, sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Maglipay kitamina sa lawa.” ³⁶ Kabay inlakwanan mani tagasunul nay mani tawu buy nagsakay sila sa gisay bangka ya pinagsakayan Jesus. Dilag êt kaatag bangka ya nanunul kalla. ³⁷ Amêsên, bêngat tan inlumakas ya angin buy pansipwakan mangaragul la alun ya bangka la. Kabay nayi-nayin mapnuwan lanêm ma bangka la. ³⁸ Si Jesus, mamabêlêw yan nakaulunan sa êtêb tawlin bangka. Kabay pinêw yan mani tagasunul na, “Manuru, mimata ka! Milêmlêm kitamina! A ka nayi napitik ka mati kitamina?”

³⁹ Nimata si Jesus buy in-utus nay angin, “Tunggên ka!” Buy sinabi na sa alun, “Magpatêtbêk ka!” Kabay tinunggên na angin buy namatêtbêk ka alun.

⁴⁰ Pinatang nay mani tagasunul na, “Alwa ta malimu kaw yata? Ayin kaw pun nayin panampalataya kangku?”

⁴¹ Nakatanam silan sadyay limu. Kabay nisasabi ya balang gisa kalla, “Sisabêt ta atiyê? Siyan mapatgên na yay angin buy alun ta!”

5

Pinaiyul Jesus ya gisay Geraseno ya sinêdakan nadawak ka ispiritu

(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

¹ Sên inlumâtêng silan Jesus sa lipay lawa sa lugal mani tawuy pambêgên lan Geraseno, ² nagtabuy si Jesus sa bangka. Timbêng yan gisay liyaki ya sinêdakan nadawak ka ispiritu ya ubat sa lêyang nga pamilbêngan. ³ Baydu yan manugêl sa pamilbêngan. Ayin malyarin makagapus

kana, agyan tanikala pun na gamitin. ⁴ Katiumnu lay nan pan-itanikalay gamêt buy bitis na, nuwa mabuytu na pun êt. Ayin makabênbên kana, agyan sisabêt. ⁵ Allu buy yabi yan nagtapan sa pamilbêngan buy kapan-angaw-angaw na sa nangatutung-uy. Buy pansugatên nan batuy lawini na.

⁶ Marayu pun si Jesus, nakitan ninan liyaki. Kabay nuwayu yan nagdani kan Jesus buy nanduku sa arapan na. ⁷⁻⁸ Sinabin Jesus, “Nadawak ka ispiritu, magtas ka sa tawun abiin!” Kabay masnêg nan sinabi, “Jesus ya Anak Bapan Namalyari ya Katatag-ayan, sabêt ta daygên mu kangku? Makisabi yaku kamu sa lagyun Bapan Namalyari, agana muku pasakitan.”

⁹ Pinatang yan Jesus, “Sabêt ta lagyu mu?”

Kabay nakitbay ya, “Libulibu, tagawan malakê kay.”

¹⁰ Nakilunuslunus ya nangadadawak ka ispiritu kan Jesus ya agana sila ipatas sa lugal la abitu.

¹¹ Dilag malakêy babuy ya manabêl baydu sa bung-uy.

¹² Kabay nakilunuslunus ya nangadadawak ka ispiritu kan Jesus, “Ipalaku mukay tana sa mani babuy ta magsêdak kay kalla.” ¹³ Kabay sinabin Jesus kalla, “Dali kawna, magsêdak kawna sa mani babuy!” Nagtas ya nangadawak ka ispiritu sa liyaki buy nagsêdak sila sa luway libuy babuy. Nipamwayuy mani babuy buy nanabu sa bêngaw. Kabay nangalulumud sila sa lawa.

¹⁴ Nuwayuy mani manaysay babuy papakun sa balayan buy sa karanin baryu buy imbalita lay nalyari. Kabay naku bayduy mani tawu amên êlêwên la nu sabêt ta nalyari.

¹⁵ Sên nagdani sila kan Jesus, nakitan lay liyaki ya tinasan nan nadawak ka ispiritu ya nakaiknuy na, nakayaming ngina buy mamangêd day isip na. Kabay nalimwan mani tawu sa mani nalyari. ¹⁶ Ya mani tawuy nakakit sa dinyag Jesus, ingkuwentu la sa mani tawuy naku baydu nu sabêt

ta nalyari sa liyakin abitu buy sa mani babuy. ¹⁷ Kabay pikisabyan la si Jesus ya magtas sina sa lugal la.

¹⁸ Buy sên magsakay ya si Jesus sa bangka, nakisabi kanay liyaki ya tinasan nan nadawak ka ispiritu, “Kilaku waku dayi kamu.”

¹⁹ Nuwa alwan parabayduy labay Jesus, nun a sinabi na, “Muli ka sa mani kamag-anak mu buy ibalita mu kallay dinyag Panguinuun kamu buy nu para nakasaantun kinalunusan.”

²⁰ Kabay namitay liyaki buy imbalita na sa Decapolis ya dinyag Jesus kana buy nakaupapas ya kaganawan nakalêngên abitu.

Pinabyay Jesus ya anak Jairo buy pinaiyul ya gisay babayi (Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

²¹ Kabay sên nag-udung si Jesus sa lipay lawa, nangu-man nagtipun kanay malakêy tawu. ²² Inlumatêng bayduy gisay liyaki ya naglagyun Jairo ya gisa sa mani mamunu sa balin pagtipunan mani Judio. Pamakakit na kan Jesus, nanduku ya sa arapan na. ²³ Nakilunuslunus ya kana, “Marani yan mati ya anak kuy dalagita. Nu malyari dayin kayêk, lakwên muya buy ipaluntu muy gamêt mu kana amên umiyul ya buy a ya mati!” ²⁴ Kabay nakilaku si Jesus kan Jairo.

Malakêy tawuy nakilaku kanay nipipiitan. ²⁵ Dilag gisay babayi bayduy mapu buy luway tawun nan dayên.*

²⁶ Gawan sa matanam na, malakêy nay kasakitan na nadanasan na. Malakêy nay nanulu kana buy naubus say kaganawan pibandiyon na. Nuwa a ya inumiyul, nun a naluyang pun na matanam na. ²⁷⁻²⁸ Sên nalêngê

* ^{5:25} 5:25 Ayun sa Levitico 15:25-33, ya babayi ya pandayên, pan-ituwad ya madinat buy nu sisabêt man na mandukpa buy manalan kana, pan-ituwad ya êt madinat.

nay pamaiyul Jesus sa anak Jairo, sinabi na sa nakêm na, “Madukpan kuta dayi ya yaming na, umiyul lakina.” Kabay nakipiit yan nagdani sa bukut Jesus buy dinukpan na ya yaming na. ²⁹ Sên nadukpan nay yaming Jesus, tambêng tinunggên na pagdaya na buy natanam nay inumiyul ya.

³⁰ Tambêng natanam Jesus ya inumawas ya kapangyarian na. Kabay nangawing ya sa mani tawu buy namatang, “Sisabêt ta nandukpan yaming ku?”

³¹ Nakitbay ya mani tagasunul na, “Manuru, sadyay lakên tawuy nipipiitan kamu, siyan ipatang muya pun kanyan nu sisabêt ta nandukpan yaming mu ta?”

³² Nuwa inêlêw-êlêw nay nakapalitêng kana nu sisabêt ta nandukpan yaming na. ³³ Gawan tandan babayi ya nalyari kana, nalimu ya buy pumilapil yan nanduku sa arapan Jesus buy sinabi nay dinyag na buy nu sabêt ta nalyari kana. ³⁴ Kabay sinabin Jesus kana, “Anak kuway, inumiyul ka gawan sa panampalataya mu kangku. Muli kaynan napatêtbêk ka nakêm, ta inumiyul kayna.”

³⁵ Kaban magsabi pun si Jesus, dilag dakun umnuy inlumâtêng nga ubat sa balin Jairo ya mamunu sa balin pagtipunan mani Judio. Sinabi la kan Jairo, “Nati yanay anak mu. A mina kaylangan abalên na Manuru.”

³⁶ Nuwa asê inlêngên Jesus ya sinabi la. Sinabi na kan Jairo, “Agana ka malimu. Kay manampalataya ka kangku.”

³⁷ Kabay namita silaynan naku sa balin Jairo, nuwa ayin yan kaatag pikilaku, nun a kay silan Pedro buy ya mipatêl ya silan Santiago buy Juan. ³⁸ Sên inlumâtêng sila sa balin Jairo, nakit Jesus ya maguguluy malakêy tawu. Dilag manangis buy dilag man-alab. ³⁹ Sên sinumun ya sa bali, sinabi na kalla, “Siyan manangis buy man-alab kaw yata? Asê nati ya anak, kay mamabêlêw ya!”

⁴⁰ Gawan sa sinabi na, inuyam laya. Kabay pinasalwang nay kaganawan tawu sa bali. Kay tagasunul na buy mangatwan anak ka pikilaku nan sinumun sa binyanan abituy anak. ⁴¹ Tinalan nay gamêt anak buy sinabi, “Talita kum,” ya labay sabin, “Anak kuway, mimata ka.”

⁴² Tambêng nimatay anak buy namita. Kabay nakaupapas ya mani tawu. Ya idad un anak, mapu buy luway tawun. ⁴³ Nuwa masipit intipan Jesus kallay a la sabin agyan kansabêt ta nalyari. Pamakayari, sinabin Jesus kalla, “Pakan yuya.”

6

Asê tinanggap si Jesus sa Nazaret (Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

¹ Namita si Jesus sa lugal abitu. Naku ya sa Nazaret sa balayan na kinaragulan na, kaawyun nay mani tagasunul na. ² Sên Alluy nan Pagpaynawa, sinumun ya sa balin pagtipunan mani Judio buy nangaral ya baydu. Malakêy nallêngê kana ya nakaupapas sa balang sinabi na. Sinabi la, “Saantu nan nakway kabiyasnan na? Sabêt ta kabiyasnan na indin kana? Buy parasaantu yan nakadyag mamakaupapas? ³ Pakan kay kalpinteru ya buy ya indu na, si Maria buy ya mapatêl na sabay silan Santiago, Jose, Judas, buy si Simon buy ya mapatêl nay babayi, kay kabaryu tamu êt?” Kabay kinasêman laya.

⁴ Amêsên, sinabin Jesus kalla, “Ya gisay propeta, pangalangên ya agyan dakun saantuy lugal, liban tana sa sarili nan balayan, kamag-anak buy pamilya.”

⁵ Ayin yan nadyag ga mamakaupapas baydu liban sa dakun umnuy nipagsakit ta pinaluntuwan nan gamêt buy inumiyul. ⁶ Nakaupapas ya gawan a sila manampalataya kana.

*In-utus Jesus ya mapu buy luway tagasunul na
(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)*

Amêsên, nangaral si Jesus sa mani sakup balayan Nazaret. ⁷ Binêg nay mapu buy luway tagasunul na buy in-utus na silan tilwatilwa. Binyanan na silan kapangyarian mamipatas nangadawak ka ispiritu. ⁸ Intipan na kallay, “Sa pamita yu, agana kaw mantan dakun sabêt, agyan kanên, susut o pera. Magtêkên kaw tana. ⁹ Kay mag-isteping kaw buy agana kaw mantan yaming nga pangalili yu.”

¹⁰ Sinabi pun êt Jesus, “Nu pinasun kaw sa gisay bali, baydu kaw tana manugêl angga sa pamita yu sa lugal la abitu. ¹¹ Nu a lakaw tanggapên buy nu a kaw lêng-ên mani tawu sa gisay lugal, sa pamita yu, ikampag yuy abu sa bitis yu bilang pamipatanda kalla ya nadawak ka dinyag la.”

¹² Kabay namitay nay mapu buy luway tagasunul na. Sinabi la sa mani tawu, “Pagsisyan buy itgên yuy panyag kasalanan!” ¹³ Namipatas silan malakêy nadawak ka ispiritu buy pinunwan lan laruy malakêy nipagsakit buy inumiyul.

*Ya pangamatin Juan ya Mamawtismu
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)*

¹⁴ Natandan Gobernador Herodes Antipas ya tungkul kan Jesus, gawan pikatandan ya agyan dakun saantu. Dilag magsabin, “Siya si Juan ya Mamawtismu ya nanguman nabyay. Kabay mamakadyag yan mamakaupapas.”

¹⁵ Nuwa pansabin kaatag, “Sabay siya si propeta Elias.”*

Dilag êt magsabin, “Gisa ya sa propetay kaparisun propeta sabitun nuna.”

* **6:15** 6:15 Pan-isipin mani Judio ya mag-udung baydi sa babun luta si propeta Elias amên il-an ya danan Cristu (Malakias 3:1; 4:5-6).

¹⁶ Sên nalêngên Gobernador Herodes Antipas ya pansabin la, sinabi na, “Si Juan na abiin ya impaputus kinay ulu nuwa nanguman nabyay!”

¹⁷⁻¹⁸ Ati ya nalyari nu parasaantun impapatin Gobernador Herodes Antipas si Juan ya Mamawtismu. Si Gobernador Herodes Antipas, pinag-asawa na si Herodias ya asawan Felipe ya patêl un Herodes. Pawan pansabin Juan kanay, “Asê ustuy pinag-asawa muy asawan patêl mu.” Kabay impadakêp Gobernador Herodes Antipas si Juan, impagapus buy impasukul na.

¹⁹ Nisêêmsêêm si Herodias kan Juan. Kabay labay nayan ipapati, nuwa a na madyag, ²⁰ gawan pan-itanggul Gobernador Herodes Antipas si Juan buy panggalangên naya, ta tanda nay matinêk si Juan buy banal. Paraman baydu, labaylabay nan lêng-ên si Juan agyan napitik-pitik ka nakêm na sa pansabin Juan.

²¹ Amêsên, nagkalutu si Gobernador Herodes Antipas amên ganakên na allun pamianak kana. Insagyat nay mani nipagtungkulan buy mani puun sundalus buy ya mani tawuy pikatandan baydu. Abiin na panawun na pan-êtêngên Herodias amên maipapati na si Juan. ²² Sên uras san kalutu, sinumun na anak Herodias ya babayi buy nanalêk ya. Kabay natulatula si Gobernador Herodes Antipas buy mani bisita na buy sinabin Gobernador sa dalaga, “Yawarên mu kangkuy agyan sabêt ta labay mu ta idin ku kamu.” ²³ Buy sinabi na, “Manumpa kun idin ku kamuy agyan sabêt ta yawarên mu kangku, agyan kapitna pun kaarian ku.”

²⁴ Nagsalwang yan nakun namatang sa indu na, “Sabêt ta yawarên ku?”

Kabay sinabi na, “Ulun Juan ya Mamawtismu.”

²⁵ Tambêng nag-udung nga dalaga kan Gobernador Herodes Antipas buy sinabi na, “Labay kun idin mu

amêsên kangkuy ulun Juan ya Mamawtismu ya idi sa gisay pambusku.”

²⁶ Sadyay lungkut Gobernador Herodes Antipas. Nuwa gawan sa pangakuy nalêngên mani bisita, a ya malyarin paaku sa dalaga. ²⁷ Kabay tambêng nan impalaku sa sukulan na gisay mamatin tawu amên putusun na ulun Juan. Kabay nakuy mamatin tawu sa sukulan buy pinutus nay ulun Juan. ²⁸ Indin na ulun Juan sa gisay pambusku buy inggawang sa dalaga. Buy inggawang êt dalaga sa indu na. ²⁹ Sên nabalitan tagasunul Juan na nalyari kana, kingwa lay bangkay na buy in-ilibêng.

Pinakan Jesus ya limay libu

(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

³⁰ Amêsên, nag-udung nga mani apostul Jesus ya in-utus nan mangaral buy ingkuwentu la kanay kaganawan dinyag la buy in-aral la. ³¹ Gawan malakêy tawuy mag-mililiwas lumatêng, a layna madambin mangan. Kabay sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Lakwanan tamu pun na mani tawu. Maku kitamu pun sa gisay lugal kakyangan amên makapagpaynawa.” ³² Kabay nagsakay sila sa bangka buy naku sa gisay lugal kakyangan.

³³ Nuwa malakêy nakakit buy nakatanda sa pamita la. Kabay naunan silan malakêy tawuy ubat sa mag-mikakanayun na balayan ya kay namaras namita papakun sa lakwên lan Jesus. ³⁴ Sên nagtabuy si Jesus sa bangka, nakitan nay sadyay lakên tawu. Nalunus ya kalla tagawan para silan tupay ayin magpastul. Buy tinurwanan na silan malakêy bagay.

³⁵ Sên mitanglêw way mamut, nagdani kan Jesus ya mani tagasunul na buy sinabi la, “Idi kitamu sa kakyangan na lugal buy mitanglêw way mamut. ³⁶ Kabay ipalaku

minay mani tawu sa nangarani ya panggitnan buy baryu amên makasaliw silan maêkan la.”

³⁷ Nuwa nakitbay si Jesus kalla, “Sikaw wa mam-in maêkan la.”

Kabay sinabi la kana, “Labay mu nayin sikay ya makun manaliw tinapay ya ipakan kalla? Ya alagan abiin, luwan dalan na dinaryu.”†

³⁸ Kabay namatang si Jesus, “Umnuy gintan yuy tinapay? Elêwên yu.”

Sên nakitan la, sinabi la kan Jesus, “Lilimay tinapay buy luluway kênan lanêm.”

³⁹ Kabay sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Paiknun yu sa lamun na mani tawu un pustu-pustu.”

⁴⁰ Kabay niknu silan pustu-pustun tidinalan buy tili-mampu. ⁴¹ Kingwan Jesus ya limay tinapay buy luway kênan lanêm. Pamakayari, nangêlêw ya sa langit buy nagpasalamat kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-il nay tinapay buy pinutus-putus nay kênan lanêm buy indin na sa mani tagasunul na. Indin êt mani tagasunul na sa mani tawu. ⁴² Nakaêkan na kaganawan tawu buy nabsuy. ⁴³ Sên tinipun lay mani tagan na tinapay buy kênan lanêm, napakapnu la pun êt ta mapu buy luway salikap. ⁴⁴ Ya bilang mani lawyaki ya nakaêkan, limay libu.

Namita si Jesus sa babun lanêm

(Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21)

⁴⁵ Kaban pan-ipaulin Jesus ya mani tawu, impasakay na sa bangka ya mani tagasunul na buy impauna nan maglipay sa Bethsaida. ⁴⁶⁻⁴⁷ Sên nakabitay nay mani tawu, sinumukpa yan kakapad na sa bung-uy amên manalangin. Nayabinan nayna baydu buy ya bangkan mani tagasunul na, idi yana sa bunak lawa. ⁴⁸ Nakitan nay magkasakit

† 6:37 6:37 Ya luwan dalan ya dinaryu katumbas yan upan gisay tawu sa waluy buwan.

ta mani tagasunul na sa pagsagwan, gawan masabangan silan angin. Sên bunatbunat tana, nangamat si Jesus sa mani tagasunul na un mamita ya sa babun lanêm. Libasan na dayi sila. ⁴⁹⁻⁵⁰ Nuwa sên nakit mani tagasunul nay dilag mamita sa babun lanêm, nan-angaw sila sa sadyay limu, gawan indap la nu anitu. Kabay tambêng nagsabi si Jesus kalla, “Sikuy ati, agana kaw malimu. Pas-êyên yuy nakêm yu.” ⁵¹ Sên pamakasakay na sa bangka, tambêng tinunggên na angin. Kabay sadyay upapas la. ⁵² Ta agyan nakit lay nay mamakaupapas ya dinyag na sa tinapay buy sa kênan lanêm, a la pun êt mapukatan, gawan nakdêy ya bêkê la.

*Pinaiyul Jesus ya nipagsakit sa balayan Genesaret
(Mateo 14:34-36)*

⁵³ Sên pamakalipay la sa lawa, nilatêng sila sa lugal Genesaret. Baydu la in-itgên buy in-is-êl la bangka la. ⁵⁴ Buy sên nagtabuy silayna sa bangka, tambêng nakilalan mani tawu si Jesus. ⁵⁵ Pinaras mani tawun impatanday inlumâtêng nga si Jesus sa lugal abitu. Kabay agyan antuy kabalitanan la nu idi saantu si Jesus, pan-isapat lay nipagsakit ya idi sa kakalêkan la. ⁵⁶ Buy agyan antuy sunan nay baryu o balayan o panggitnan, pan-igtan lay balang nipagsakit sa palengki. Buy makilunuslunus sila kana ya agyan kay madukpan lay palpal yaming na. Buy inumiyul la kaganawan nakadukpa kana.

7

*Mani namanay turu
(Mateo 15:1-9)*

¹ Dilag mani Pariseo buy mani manurun Kautusan na inlumâtêng ubat sa Jerusalem buy nagdani kan Jesus.

² Nakitan lay dakun umnuy tagasunul Jesus ya nangan un

asê nanunul sa naugalyan pipuunpuunan tungkul sa pag-uyas gamêt.* ³ Gawan ya mani Judio buy mani Pariseo, a sila makaêkan un asê nag-uyas gamêt, bilang tandan panunul la sa naugalyan pipuunpuunan la. ⁴ Buy nu naubat sila sa palengki, mag-uyas sila pun gamêt bayu la kanên na agyan dakun sabêt ta nasaliw la. Malakê pun na naugalyan na pansunulun la, kaparisun panguyas mani kulu, pitsil buy kudên na tangsu.

⁵ Kabay pinatang mani Pariseo buy mani manurun Kautusan si Jesus, “Uysiyen a ya pansunulun mani tagasunul muy naugalyan mani pipuunpuunan tamu tungkul sa pag-uyas gamêt ta?”

⁶ Kabay nakitbay si Jesus kalla, “Pêtêg ga impasulat Bapan Namalyari kan propeta Isaias tungkul kamuyun mapagtalingkayu. Ta idi sa kasulatan, ‘Panggalangên nakun mani tawun ati nuwa kay sa sabi la, tagawan marayu kangkuy bêkê la.

⁷ Ayin kapukatan na pangulimên la kangku, gawan na pan-ituru la, kay utus tawu.’ ”†

⁸ “Pandaygên yun ayin kapukatan na Kautusan Bapan Namalyari ta ya pansunulun yu, abituy naugalyan mani pipuunpuunan yu.”

⁹ Sinabi êt Jesus, “Kabiyasnan yinan manyag ayin pukatan sa Kautusan Bapan Namalyari amên kay masunul yuy mani naugalyan mani pipuunpuunan yu! ¹⁰ Impasulat Bapan Namalyari kan Moises, ‘Galangên muy mangatwa mu,’‡ buy ‘Sisabêt man na mandustak sa mangatwa na,

* 7:2 7:2 Ya paniwalan mani Judio, nu nakadukpan madinat ya gisay tawu, magin madinat ya êt buy nu dukpan la êt ya kanên la, magin madinat êt ya kanên la. Buy nu kanên lay madinat ya kanên, magin madinat ya buun lawini la. Kabay bayu sila mangan, mag-uyas sila pun gamêt amên magin malinis sila. † 7:7 7:7 Isaias 29:13. ‡ 7:10 7:10 Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16.

sêpat yan patin![§] ¹¹ Nuwa sikaw, siyan pan-iaral yu yay malyarin sabin anak sa mangatwa nay ‘Mangatwa kuway, ya sawup pa idin ku dayi kamuyu, in-il-an kina kan Bapan Namalyari.’ ¹² Sa pakapakun baydu, imbawal yu silaynan manawup sa mangatwa la. ¹³ Pandaygên yun ayin kapukatan na utus Bapan Namalyari gawan sa panunul yu sa naugalyan mani pipuunpuunan yu. Buy malakê pun na pandaygên yuy parabaysên.”

*Ya mamakadinat sa tawu
(Mateo 15:10-20)*

¹⁴ Nanguman impadanin Jesus ya mani tawu buy sinabi na kalla, “Mallêngê kaw kaganawan kangku buy pakaintindin yuy sabin ku. ¹⁵ Alwan mansumun sa bêbêy tawuy makapadinat kana, nun a ya nadawak ka sabi ya man-umawas sa bêbêy na. ¹⁶ [Sikaw wa mallêngê, pakaisipin yuy abiin!]”

¹⁷ Pamakayari, inlakwanan Jesus ya mani tawu buy sinumun ya sa bali kaawyun na mani tagasunul na. Pamakasun la, impatang mani tagasunul nay tungkul sa labay sabin paalimbawa na. ¹⁸ Sinabin Jesus kalla, “Sikaw êt, a yu êt nayi mapukatan? A yu nayi tanday agyan sabêt ta kanên tawu, alwan abituy makapadinat kana? ¹⁹ Gawan agyan sabêt ta kanên na, asê sumun sa bêkê na, nun a bituka nay naman na sunan buy iawas nay ati. Sên sinabin Jesus ya abiin, impatanda na ya kaganawan maêkan, malyari tamun kanên.”

²⁰ Sinabi pun êt Jesus, “Ya mani nadawak ka sabi ya man-umawas sa bêbêy tawu sabay ya makapadinat kana. ²¹ Gawan maubat sa bêkên tawuy pangisip nan nadawak ya sabay ya mitustus kanan mampêl, manakaw, m-mati, ²² makikanayun, masaklaw, buy manyag kaganawan

§ 7:10 7:10 Exodo 21:17; Levitico 20:9.

kadawakan kaparisun pamurayit, kalaswaan, pangasêm, pagsabin nadawak laban sa kaparisu, pamagmatag-ay, buy ayin pukat ta pangisip. ²³ Abiin na kaganawan kadawakan, ubat sa bêkên tawu ya sabay ya makapadinat kana.”

*Ya panampalatayan gisay babayi
(Mateo 15:21-28)*

²⁴ Namita baydu si Jesus buy naku ya sa mani lugal la marani sa balayan Tiro. Nagdaus ya baydu sa gisay bali. Asê labay Jesus ya matandan yan mani tawuy idi ya baydu, nuwa natandan laya pun êt. ²⁵⁻²⁶ Dilag gisay babayi bayduy nag-anak sinêdakan nadawak ka ispirituy. Ya babayin ati, Griego ya buy taga Sirofenicia. Sên natandan nay pallumatêng Jesus, tambêng yan naku kan Jesus buy nanduku yan nakilunuslunus sa arapan na amên ipatas ya nadawak ka ispirituy nagsêdak sa anak na.

²⁷ Nuwa sinabin Jesus kanay gisay panabin, “Sêpat pun pakabsuyun na mani anak. Asê mangêd da kêwên na kanên mani anak buy idin sa mani asu.”

²⁸ Nakitbay ya babayi, “Pêtêg ga Panginuun, nuwa agyan na mani asuy idi sa silung lamesa, mangan silan saksak ya mangainêgnêg anak.”

²⁹ Sinabin Jesus kana, “Gawan sa sinabi mu, malyari kaynan muli. Inlakwanan nan nadawak ka ispirituy anak mu.”

³⁰ Nuli ya babayi buy natalêng nay anak nay babayi sa kakalêkan na ya inlakwanan nan nadawak ka ispirituy.

Pinaiyul Jesus ya tawuy asê kalêngê buy asê kasabi

³¹ Sên namita si Jesus ubat sa lugal Tiro, dinuman ya sa Sidon buy inlibut nay mani lugal la sakup Decapolis, pamakayari nagdaus ya sa agid lawan Galilea. ³² Gintan

mani tawu kanay liyaki ya asê makalêngê buy asê mayn-gan makasabi. Panyawarên la kan Jesus ya ipaluntu na sa liyaki ya gamêt na amên umiyul.

³³ Impakarayu pun Jesus ya liyaki sa malakê bayu na impasun na mani galamay na sa mani têt abituy liyaki ya asê kalêngê. Pamakayarin abitu, tinupayan nay mani galamay na buy intalan na sa dilan abituy liyaki. ³⁴ Nangêlêw si Jesus sa langit bayu ya nakaupus. Sinabi na sa liyaki, “Effata,” ya labay sabin, “Mawang-at!” ³⁵ Pamakayarin abitu, nakalêngê buy nakapagsabin mangêd da liyaki.

³⁶ Intipan Jesus sa mani tawuy agana ibalitay nalyari. Nuwa agyan tinipanan na sila, siyan ingkakadus lan imbalitay abiin. ³⁷ Sa sadyay upapas la, nasabi lay, “Aw-indêkê! Mangêd da dinyag na. Makalêngêy nay asê kalêngê buy makapagsabi yay pipi.”

8

*Ya pamakan Jesus sa apat ta libuy tawu
(Mateo 15:32-39)*

¹ Inlumibas ya dakun umnuy allu, nanguman nagtipun na malakêy tawu sa binyanan Jesus. Gawan ayin silaynan maêkan, binêg Jesus ya tagasunul na buy sinabi na, ² “Malunus saku sa mani tawun ati, gawan tatluy allu ku silaynan kaawyun buy ayin silaynan maêkan. ³ Nu paulin ku silan layangên, dat mablay sila sa dan, gawan na kaatag, ubat pun sa marayu.”

⁴ Kabay nakitbay ya mani tagasunul na, “Antuy pangwanan tamun kanên baydi sa kakyangan amên ipakan kalla?”

⁵ Kabay pinatang na sila, “Umnuy tinapay yu baysên?”
Nakitbay sila, “Pitu.”

⁶ Pinaiknun Jesus ya mani tawu sa luta. Kingwa nay pituy tinapay buy nagpasalamat ya kan Bapan Namalyari. Pamakayari, binis-ilbis-il nay tinapay buy indin sa mani tagasunul na amên idin la sa mani tawu. ⁷ Dilag êt dakun umnuy nangabêlêng nga kênan lanêm. Impasalamat êt Jesus ya ati buy in-utus na sa mani tagasunul nay idin sa mani tawu. ⁸ Nakaêkan na kaganawan buy nabsuy. Sên tinipun lay mani tagan na kanên, napakapnu la pun êt ta pituy salikap. ⁹ Ya bilang mani tawuy nangan, apat ta libu. Pamakayarin abitu, pinaulin Jesus ya mani tawu. ¹⁰ Pamakayari, nagsakay ya sa bangka kaawyun nay mani tagasunul na buy naku sila sa lugal Dalmanuta.

*Nanyawad tanda' ya mani Pariseo kan Jesus
(Mateo 16:1-4)*

¹¹ Pamakalatêng la baydu, nagdani ya mani Pariseo buy nakisubakan sila kan Jesus. Labay layan subukan. Kabay inyawad la kanay mipakit yan mamakaupapas bilang tanda' ya in-utus yan Bapan Namalyari. ¹² Nakaupus si Jesus buy sinabi na kalla, “Awta sikaw wa mani tawu amêsên, manyawad kaw mamakaupapas bilang tanda' ya in-utus sakun Bapan Namalyari? Pansabin ku kamuyuy ayin dakun sabêt man na ipakit kamuyuy tanda'!”

¹³ Pamakayari, inlakwanan na sila buy nagsakay ya sa bangka kaawyun na mani tagasunul na buy naku sa lipay dagat.

Ya pamalbag mani Pariseo buy si Gobernador Herodes Antipas

(Mateo 16:5-12)

¹⁴ Naliwan mani tagasunul Jesus ya mantan tinapay, nuwa dilag gisay tinapay sa bangka. ¹⁵ Sinabin Jesus kalla, “Mangillag kaw sa pamalbag mani Pariseo buy si Gobernador Herodes Antipas.”

¹⁶ Nisasabi ya mani tagasunul Jesus, “Sinabi nay abitu gawan ayin kitamun gintan na tinapay.”

¹⁷ Nuwa tandan Jesus ya pansabin la. Kabay pinatang na sila, “Awta siyan pisasabyan yu yay ayin kaw gintan na tinapay ta? A kaw pun nayi makapukat? Ta siyan nakdêy pun êt ta mani ulu yu? ¹⁸ Dilag kaw mata, uysiyang a yuya nakit ta? Dilag kaw têt, uysiyang a yuya nalêngê ta? A yina nayi maganaka ¹⁹ ya sabitun binis-ilbis-il kuy limay pirasun tinapay ya impakan sa limay libuy tawu? Umnuy salikap pa napakapnu yu sa tagan na tinapay?”

Nakitbay sila, “Mapu buy luwa.”

²⁰ “Sên binis-ilbis-il kuy tinapay ya impakan sa apat ta libuy tawu, umnuy salikap pa napakapnu yu sa mani tagan na kanên?”

Nakitbay sila, “Pitu.”

²¹ Kabay sinabin Jesus kalla, “A yu pun nayi mapukatan?”

Pinaiyul Jesus ya liyaki ya bulag

²² Pamakalatêng la sa Bethsaida, dilag gisay liyaki ya bulag ga gintan umnuy tawu kan Jesus. Pikilunus-lunus la kan Jesus ya dukpan naya amên makakit ya.

²³ Kabay tinambay Jesus ya bulag pasalwang sa Bethsaida. Pamakalatêng la baydu sa lawasan, inlawayan Jesus ya matan bulag buy indukpa nay gamêt na sa bulag buy pinatang naya, “Makakit kayna nayi?”

²⁴ Nangêlêw wa liyaki buy sinabi na, “Makakit takun tawu, nuwa siyan paran puun kayuy mamita.”

²⁵ Kabay indukpan manguman Jesus ya gamêt na sa matan bulag. Pamakayarin abitu, nanguman nangêlêw wa liyaki. Sên nangêlêw yabay, inumiyul ya buy malinaw naynan makitan ya kaganawan. ²⁶ Bayu ya pinaulin Jesus, tinipanan naya, “Agana kayna duman sa Bethsaida.”

Ya sinabin Pedro tungkul kan Jesus

(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

²⁷ Pamakayari, inlakun Jesus buy mani tagasunul na ya mani baryu ya marani sa balayan Cesarea Filipos. Kaban mamita sila, pinatang Jesus ya mani tagasunul na, “Sisabêt taku kanu sabin mani tawu?”

²⁸ Nakitbay sila, “Dilag magsabin sika si Juan ya Mamawtismu. Dilag êt magsabin sika si propeta Elias. Ya kaatag êt, magsabin gisa ka sa mani propeta.”

²⁹ Pinatang silan Jesus, “Nuwa kamuyu, sisabêt taku?”

Nakitbay si Pedro, “Sabay sika ya Cristu.”*

³⁰ Tinipanan silan Jesus, “Agana yu sabin agyan kansabêt man.”

Ya nunan pamisabin Jesus tungkul sa pangamati na

(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

³¹ Paubat baydu, in-aral Jesus sa mani tagasunul nay, “Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, kaylangan kun madanasan na malakêy pamasakit. Isakwil lakun mani mangatway manungkulan buy mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan. Iapati laku nuwa sa ikatluy allu, manguman nakun mabyay.” ³² Intusêk na sa mani tagasunul nay abiin. Sên nalêngên Pedro, pikilaku na si Jesus sa gisay agid buy pinagkasabi naya. ³³ Nuwa nag-arap si Jesus sa mani tagasunul na buy sinabyanan na si Pedro, “Magpakarayu ka kangkuy Satanas! Ta alwan kalabayan Bapan Namalyari ya pan-isipin mu, nun a ya kalabayan tawu.”

³⁴ Kabay impadanin Jesus kanay mani tawu buy mani tagasunul na. Sinabi na kalla, “Sisabêt man na kalabay manunul kangku, sêpat nan liwanên na sarili nan kalabayan buy nakal-an yan mati gawan sa panunul

* **8:29** 8:29 Ya labay sabin Cristu, Mamiligtas ya impangakun Bapan Namalyari ya lumatêng.

na kangku kaparisun pamakay kurus buy manunul ya kangku. ³⁵ Tagawan sisabêt man na tawuy maglabay miligtas ya biyay na, sabay ya matasan. Nuwa ya tawuy nakal-an mam-in biyay na para kangku buy sa Mangêd da Balita, sabay ya mabiyen biyay ya ayin katganan. ³⁶ Agyan makwan gisay tawuy kaganawan pibandiyan baydi sa babun luta, nuwa mipakabili ya sa ayin katganan na kaparusan, a nayna mapagnabang nga ati. ³⁷ Dilag ya nayin maibayad amên mabiyen yan biyay ya ayin katganan? ³⁸ Nu ikadêng-êy yuku buy ya pan-iaral ku sa arapan mani asê tapat kan Bapan Namalyari buy mani makasalahan sa panawun ati, sikuy in-Anak Tawuy ubat sa langit, ikadêng-êy kataw êt sa pag-udung ku baydi ya idi kangkuy kapangyarian Bapan Namalyari buy kaawyun kuy mani banal la ang-el.”

9

¹ Sinabi pun êt Jesus kallay paradi, “Pansabin ku kamuyuy dilag dakun umnu kamuyuy asê mati anggan a la makitan na makapangyarian na pag-arin Bapan Namalyari.”

Nagbayuy wangis Jesus

(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

² Pamakayarin anêm ma allu, pikilakun Jesus silan Pedro, Santiago buy si Juan sa gisay matag-ay ya bunguy. Kakapad la ta baydu. Sên idi silayna baydu, nakit lay nagbayuy wangis Jesus. ³ Ya yaming na, pinupumuti buy mamakasilêw êlêwên. Ayin malyarin makapaputin yaming na baydi sa babun luta. ⁴ Nagpakit baydu si Elias buy si Moises ya makisabi kan Jesus. ⁵ Sinabin Pedro kan Jesus, “Manuru, mangêd da idi kitamu baydi. Manyag kay tatluy sawung. Gisa kamu, gisa kan Moises buy gisa kan Elias.” ⁶ Asê tandan Pedro nu sabêt ta sêpat nan sabin

tagawan sadyay limu la. ⁷ Pamakayari, natugpawan silan ulap buy dilag silan nalêngêy gisay tunuy ubat sa ulap pa magsabin, “Ati ya kakaidwan kun Anak. Mallêngê kaw kana!” ⁸ Sên nangêlêw sila sa palitêng la, ayin silaynan kaatag nakitan nun a kay si Jesus.

⁹ Kaban manlumunsan sila sa bung-uy, intipan Jesus kallay, “Agana yu sabin agyan kansabêt man na nakitan yu anggan a ku manguman mabyay ya in-Anak Tawuy ubat sa langit.” ¹⁰ Kabay idi tana sa nakêm lay sinabin Jesus. Nuwa sên kakapad la tana, nipapatang sila nu sabêt ya labay sabin manguman mabyay. ¹¹ Kabay pinatang la si Jesus, “Uysiyan pansabin yan mani manurun Kautusan na kaylangan munan lumatêng si Elias bayu si Cristu ta?”

¹²⁻¹³ Nakitbay si Jesus, “Pêtêg ga dilag munan lumatêng nga kaparisun Elias* amên il-an nay kaganawan bagay. Nuwa pansabin ku kamuyuy inlumatêng ngay kaparisun Elias buy dinyag lay labay lan daygên kana kaparisun nakasulat sa kasulatan tungkul kana. Nuwa idi êt sa kasulatan na sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, makadanas sakun kasakitan buy pustakên nakun mani tawu.”

Pinaiyul Jesus ya gisay anak ka sinêdakan nadawak ka ispiritu

(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43)

¹⁴ Sên nag-udung silan Jesus sa binyanan kaatag pun êt ta tagasunul na, nakitan lay malakêy tawuy nakapalitêng kalla buy dilag êt mani manurun Kautusan na makisub-akan kalla. ¹⁵ Sên nakit mani tawu si Jesus, nakaupapas sila. Kabay nuwayu silan nananggap kana. ¹⁶ Pinatang Jesus ya mani tagasunul na, “Sabêt ta pisusulakan yu?”

¹⁷ Nakitbay ya gisay liyaki baydu sa malakê, “Manuru, gintan ku baydi kamuy anak kuy liyaki ya asê

* ^{9:12-13} 9:12-13 Ya labay sabin Elias baydi sabay si Juan ya Mamawtismu.

makapagsabi tagawan sinêdakan yan nadawak ka ispiritu.
¹⁸ Nu sêdakan yan nadawak ka ispiritu, mipakalêk ya buy magbulabulay bêbêy na buy mingêngêt buy kumtang ya. Inyawad ku sa mani tagasunul muy ipatas lay nadawak ka ispiritu nuwa a la naipatas.”

¹⁹ Sinabin Jesus kallay, “Sikaw wa mani tawu amêsên na ayin panampalataya! Anggan makanu kataw pun pibabatan? Gêtan yu baydi ya anak.” ²⁰ Kabay gintan lay anak kan Jesus. Nuwa pamakakit nadawak ka ispiritu kan Jesus, kinumtang nga anak buy nipakalêk yan nitulintulin buy magbulabulay bêbêy. ²¹ Pinatang Jesus ya bapan anak, “Nakanu yapun sinêdakan nadawak ka ispiritu?”

Nakitbay ya bapa na, “Paubat pun sa nabêlêng ya.
²² Pawa nayan itugaw sa apuy buy sa lanêm amên patin. Kabay nu dilag kan madyag, malunus ka kanyan buy sawpan mukay kayêk.”

²³ Nakitbay si Jesus, “Siyan sinabi mu yay nu dilag gakun madyag ta? Ya kaganawan bagay, madyag sa tawuy dilag panampalataya.”

²⁴ Tambêng masnêg sinabin bapa un abituy anak, “Manampalataya ku, nuwa kulang pun! Dagdagan mu pun na panampalataya ku!”

²⁵ Sên nakit Jesus ya inlumakêy tawu, tinubag nay nadawak ka ispiritu, “Sikay nadawak ka ispirituy mamapipi buy asê mamakalêngê, pan-ipatas kata sa anak! Buy agana kayna mag-udung kana!”

²⁶ Kabay nan-angaw wa nadawak ka ispiritu buy nangkusadkusad da anak buy nagtas ya nadawak ka ispiritu. Paran nati yay anak. Kabay sinabin mani tawuy, “Nati yina!” ²⁷ Nuwa tinalan Jesus ya gamêt anak buy impaidêng naya.

²⁸ Sên sinumun si Jesus sa bali, liim yan pinatang mani tagasunul na, “Uysiyen a yan ya naipatas ya nadawak ka ispiritu ta?”

²⁹ Kabay nakitbay si Jesus, “Ya paradi ya nadawak ka ispiritu, kay maipatas ya sa kapamilatan panalangin.”

*Nanguman sinabin Jesus ya tungkul sa pangamati na
(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)*

³⁰ Amêsên, namita sila baydu buy dinuman sa prubinsyan Galilea. A labay Jesus ya matandan mani tawuy idi ya baydu ³¹ tagawan panturwanan nay mani tagasunul na. Sinabi na, “Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, igawang ngaku sa mani nipagtungkulan buy patin laku. Nuwa sa ikatluy allu, manguman nakun mabyay.” ³² Nuwa a la mapukatan na sinabi na buy malimu sila êt mamatang kana.

*Sisabêt ta pinakadakila
(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)*

³³ Inlumatêng sila sa Capernaum. Sên idi silayna sa gisay bali, pinatang Jesus ya mani tagasunul na, “Sabêt ta pisusulakan yu sa dan?” ³⁴ A sila nakapakitbay gawan pisusulakan la nu sisabêt kallay pinakadakila.

³⁵ Kabay niknu si Jesus buy binêg nay mapu buy luway tagasunul na buy sinabi na kallay, “Sisabêt kamuyuy kalabay magin mamunu, sêpat yan magpaubatan buy magin ipus kaganawan.” ³⁶ Impadani nay gisay anak ka nabêlêng buy impaidêng sa arapan la. Nasên anti, inampun nay ati buy sinabi na kalla, ³⁷ “Sisabêt man na mananggap sa paradi ya nabêlêng nga anak gawan sa panunul na kangku, sikinay pantanggapên na. Buy ya mananggap kangku, alwan kay sikuy pantanggapên na, nun a ya namiutus êt kangku.”

*Nu sisabêt ta asê laban kantamu, kapanig tamu
(Lucas 9:49-50)*

³⁸ Sinabin Juan kan Jesus, “Manuru, dilag kay nakitan na mamipatas nangadawak ka ispiritu sa lagyu mu. Imbawal yan ya gawan a tamu ya kaawyun.”

³⁹ Nuwa sinabin Jesus, “Agana yuya bawalên, ta ya tawuy manyag mamakaupapas sa kapamilatan lagyu ku, a ya magsabin nadawak tungkul kangku. ⁴⁰ Ta ya asê mallumaban kantamu, kapanig tamu ya. ⁴¹ Pansabin ku kamuyuy nu sisabêt man na mam-i kamuyun gisay basun lanêm tagawan tagasunul kataw, pilmin makatanggap yan gantimpalay ubat kan Bapan Namalyari.”

*Ya sangkan pangasalanan
(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)*

⁴² “Sisabêt man na magin sangkan pangasalanan nangabêlêng nga anak ya manampalataya kangku, mangêd pun na is-êl la bêng na sa maragul la panggilingan na batu buy isamwag sa dagat. ⁴³ Nu gamêt muy magin sangkan pangasalanan mu, putusun mu! Mangêd pun na gigisay gamêt mu nuwa dilag kan biyay ya ayin katganan kaysa luwa yabay ya gamêt mu, nuwa milaku kay naman sa impernu nu saantu asê mangapalêng nga apuy. ⁴⁴ [Baydu sa impernu, asê êt mangamati ya mani êwêl buy asê êt mangapalêng nga apuy.]”

⁴⁵ “Buy nu bitis muy magin sangkan pangasalanan mu, putusun mu! Mangêd pun na gigisay bitis mu, nuwa dilag kan biyay ya ayin katganan kaysa luwa yabay ya bitis mu, nuwa isamwag kay naman sa impernu. ⁴⁶ [Baydu sa impernu, asê êt mangamati ya mani êwêl buy asê mangapalêng nga apuy.]”

⁴⁷ “Nu mata muy magin sangkan pangasalanan mu, lusukun mu! Mangêd pun na mibilang ka sa pag-arian Bapan

Namalyari ya gigisay mata mu kaysa luwa yabay ya mata mu, nuwa isamwag ka sa impernu. ⁴⁸ Baydu sa impernu, asê êt mangamati ya mani êwêl buy asê mangapalêng nga apuy.”

⁴⁹ “Tagawan makadanas un panubuk ka balang gisa kaparisun pan-iandug kan Bapan Namalyari ya pambiyan asin bayu ipapakatupus sa apuy.† ⁵⁰ Mangêd da asin. Nuwa nu mitas ya lasan asin, asina miudung buy ayin nan nabang. Magin nabang kaw sa kaganawan tawu kaparisun asin na dilag nabang sa kaganawan. Sa pakapakun baydu, bumyay kaw dilag kapatêtbêkan sa balang gisa.”

10

*Inturun Jesus ya tungkul sa pamisyay un miasawa
(Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)*

¹ Amêsên, namita si Jesus baydu buy naku ya sa sakup prubinsyan Judea buy naglipay ya sa ilug Jordan. Nangu-man nagtipun kanay malakêy tawu buy tinurwanan na sila kaparisun mana nan pandaygên.

² Dilag dakun umnuy Pariseoy nagdani kan Jesus amên subukan ya. Kabay namatang sila, “Pantulutan nayin Kautusan na isyay liyaki ya asawa na?”

³ Kabay nakitbay si Jesus, “Sabêta utus Moises kamuyu tungkul sa pamisyay miasawa?”

⁴ Nakitbay ya mani Pariseo, “Impaintulut Moises ya isyay liyaki ya asawa na nu dilag yan dinyag ga kasulatan pamisyay.”*

⁵ Nuwa sinabin Jesus, “Gawan sa kakkdêyan ulu yu, insulat Moises ya kautusan abiin. ⁶ Nuwa paubat sabitun

† **9:49** 9:49 *asinên sa apuy.* Malyari labay sabin “ipapakatuynung sa kapamilangan kasakitan” nuwa malyari êt “parusên.” Asê pariparisuy pangisip un mani nag-aral sa Biblia tungkul di. * **10:4** 10:4 Deuteronomio 24:1.

dinyag Bapan Namalyari ya babun luta, dinyag nay liyaki buy babayi.† 7 ‘Kabay lakwanan liyaki ya bapa buy indu na amên miawyun silan miasawa, 8 buy ya luwa, pakadyag gigisa.’‡ Sa pakapakun baydu, alwa silaynan luwa, nun a gigisa silayna. 9 Kabay ya piniawyun Bapan Namalyari, asê sêpat pisyayên tawu.”

10 Pallumatêng la sa bali, namatang manguman na mani tagasunul Jesus kana patungkul sa pamisyay mi-asawa. 11 Sinabi na kalla, “Nu in-isyay liyaki ya asawa na ta mag-asawa yan kaatag, mangasalanan yan pamikikanayun sa nuna nan asawa. 12 Para êt bayduy babayi. Nu in-isyay nay asawa na buy mag-asawa yan kaatag, mangasalanan ya êt pamikikanayun.”

*Nanalangin si Jesus para sa nangabêlêng nga anak
(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)*

13 Dilag mani tawuy nilakun nangabêlêng nga anak kan Jesus amên yawarên lan ipaluntuy gamêt na kalla buy pagpalên na sila. Nuwa binênbênan silan mani tagasunul na. 14 Sên nakitan Jesus ya abiin, nanubag ya buy sinabi na kalla, “Paulayan yun magdani kangkuy mani anak. Agana yu sila bênbênan, tagawan ya mani kaparisu la sabay ya miawyun sa pag-arian Bapan Namalyari. 15 Pansabin ku kamuyuy sisabêt man na asê magpasakup sa pag-arin Bapan Namalyari kaparipun pagpasakup nangabêlêng nga anak, a ya miawyun sa mani tawuy pag-arian na.” 16 Pamakayari, inampun nay mani anak buy impaluntu nay gamêt na kalla buy pinagpala na sila.

*Ya gisay liyaki ya mabandi
(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)*

† 10:6 10:6 Genesis 1:27. ‡ 10:8 10:8 Genesis 2:24.

¹⁷ Sên mamitay na si Jesus, dilag gisay liyaki ya nuwayun nagdani kana. Nanduku ya sa arapan na buy namatang, “Mangêd da Manuru, sabêt ta sêpat kun daygên amên mabiyon nakun biyay ya ayin katganan?”

¹⁸ Sinabin Jesus kana, “Uysiyon binêg muku yan mangêd ta? Ayin kaatag mangêd nun a kay si Bapan Namalyari. ¹⁹ Tungkul sa impatang mu, tanda muy Kautusan Bapan Namalyari, ‘Agana ka mamatin tawu. Agana ka makikanayun. Agana ka manakaw. Agana ka magpapêtêg sa alwan kapêtêgan. Agana ka mamurayit. Galangên muy mangatwa mu.’ ”§

²⁰ Nakitbay ya liyaki, “Manuru, ubat pun sa anak kaku, pansunulun kinay kaganawan abiin angga amêsên.” ²¹ Inêlêw yan Jesus un dilag pangidu buy sinabi na kanay, “Dilag ka pun gisay sêpat daygên. Muli kayna ta isaliw muy mani pibandiyon mu buy ya naabli mu, idin mu sa mani kalulu. Sa pakapakun baydu, dilag kan pibandiyon sa langit. Pamakayari, mag-udung ka buy manunul kangku.” ²² Sên nalêngên liyaki ya abiin, nalungkut ya buy namita yan nalêlêy nakêm, gawan malakêy pibandiyon na.

²³ Pinakaêlêw Jesus ya mani nakapalitêng kana buy sinabi na sa mani tagasunul na, “Pêtêg baynan masakit magpasakup pa mani tawuy malakêy pibandiyon sa pagarian Bapan Namalyari.”

²⁴ Nakaupapas ya mani tagasunul na sa sinabi na. Nuwa inuman sinabin Jesus, “Maanak kuway, pêtêg baynan masakit magpasakup pa mani tawuy malakêy pibandiyon sa kaarian Bapan Namalyari! ²⁵ Misun pun na kamelyu sa lubut karayum, kaysa misun sa kaarian Bapan Namalyari ya gisay tawuy mabandi.”

§ 10:19 10:19 Genesis 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20.

²⁶ Luyang pun êt nakatêgag ga mani tagasunul na. Kabay namatang sila, “Nu parabaydu, sisabêt awêd da miligtas?”

²⁷ Pinakaêlêw silan Jesus buy sinabi na, “Ya asê madyag tawu, madyag Bapan Namalyari, ta madyag nay kaganawan.”

²⁸ Kabay sinabin Pedro, “Parasaantu kay yaman? Inlakwanan yan na kaganawan amên manunul kamu!”

²⁹ Nuwa nakitbay si Jesus, “Pansabin ku kamuyuy nu sisabêt man na nallakwan bali na, nallakwan mapatêl na, nallakwan mangatwa na, nallakwan maanak na o nallakwan mani luta na gawan sa panunul na kangku buy sa pangaral nan Mangêd da Balita, ³⁰ sa panawun ati, mananggap yan dinalan pun êt sa inlakwanan na. Mananggap yan mani bali, mapatêl, mangatwa, maanak, buy mani luta na, agyan dilag man kaawyun pamasakit. Nuwa sa lumatêng nga panawun, mabiyan yan biyay ya ayin katganan. ³¹ Malakêy mapagmatag-ay amêsên ya iyêpa lanu. Buy malakêy mapagpayêpa amêsên ya itag-ay lanu.”

Katitlun pagsabin Jesus tungkul sa pangamati na buy panguman nan mabyay

(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

³² Sên idi silayna sa dan patuksaw sa balayan Jerusalem, nuna si Jesus kalla. Nakaupapas ya mani tagasunul na buy nalimuy mani tawuy manunul kana. Inuman impapawan Jesus ya mapu buy luway tagasunul na buy sinabi na kalla nu sabêt ta malyari kana, ³³ “Elêwên yu! Tumuksaw kitamina sa Jerusalem. Buy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, igawang ngaku sa mani mamunun pari buy sa mani manurun Kautusan. Atulan lakun kamatyan buy igawang ngaku sa mani alwan Judio. ³⁴ Pupustakên laku,

pitupaytupayan laku, latikun buy patin. Nuwa sa ikatluy allu, manguman nakun mabyay.”

Labay Santiago buy si Juan na miknu silan mikapaka sa danin Jesus

(Mateo 20:20-28)

³⁵ Nagdani kan Jesus ya luway anak Zebedeo ya silan Santiago buy si Juan. Sinabi la, “Manuru, dilag kay dayin yawarên kamu.”

³⁶ Namatang si Jesus, “Sabêt ta yawarên yu?”

³⁷ Nakitbay sila, “Nu mag-ari kayna, labay yan dayin miknun mikapaka sa dani mu, ya gisa sa wanan mu buy ya gisa, sa udi mu.”

³⁸ Nuwa sinabin Jesus kallay, “A yu tanda nu sabêt ta panyawarên yu. Mapibabatan yu nayi ya pamasakit ta danasên ku? Buy nakal-an kaw nayin mati kaparisu ku?”*

³⁹ Nakitbay sila, “Awu, mapibabatan yan.”

Sinabin Jesus, “Ya pamasakit ta madanasan ku, madanasên yu êt buy mati kaw êt kaparisu ku. ⁴⁰ Nuwa alwan sikuy mamili nu sisabêt ta miknu sa wanan ku o sa udi ku, ta ya iknuwan abitu, kay para sa mani pinil-anan Bapa ku.”

⁴¹ Sên natandan mapuy tagasunul nay inyawad lan Santiago buy si Juan, nanubag sila. ⁴² Kabay impadani silan Jesus buy sinabi na kallay, “Tanda yuy mani manungkulan ya alwan Judio, pan-ipilit lay labay la sa mani pansakupun la buy agyan sabêt ta labay la, pansunulun mani pansakupun la. ⁴³ Nuwa alwan parabaysên na labay kun daygên yu, nun a nu sisabêt man kamuyuy kalabay magin dakila, kaylangan yan magin lingkud yu. ⁴⁴ Buy nu sisabêt man kamuyuy kalabay magin mamunu, sêpat

* **10:38** 10:38 Sa Griego, “Agyu nayin inêmên ya basu ya pan-inêmên ku, buy magpabawtismu kaw nayi sa bawtismu ya ibawtismu kangku?”

yan magin ipus kaganawan. ⁴⁵ Tagawan agyan siku man na ubat sa langit ta in-Anak Tawu, naku waku baydi amên maglingkud buy idin kuy biyay ku amên atbusun na malakêy tawu. A ku naku baydi amên paglingkuran mani tawu.”

Pinaiyul si Bartimeo

(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

⁴⁶ Inlumatêng silan Jesus sa balayan Jerico. Sên mita yina baydu sa Jerico, kaawyun nay mani tagasunul na buy kaatag pun êt. Dilag gisay bulag ga magpalimus ya nakaiknu sa agid dan. Ya lagyu na, Bartimeo ya anak Timeo. ⁴⁷ Sên nalêngê nay mallumibas si Jesus ya taga Nazaret, masnêg nan sinabi, “Jesus ya layin Arin David, kalunusan muku kayêk!”

⁴⁸ Binênbênan yan mani tawu, “Agana ka mantarit!”

Nuwa ingkakadus nan insabin masnêg, “Layin Arin David, kalunusan muku kayêk!”

⁴⁹ Sên nalêngê yan Jesus, tinunggên ya buy sinabi na, “Bêgên yuya.”

Kabay binêg lay bulag, “Pas-êyên muy nakêm mu. Midêng ka ta pan-ipabêg naka.”

⁵⁰ Insamwag nay balabal na. Tambêng yan nidêng buy nagdani kan Jesus. ⁵¹ Namatang si Jesus kana, “Sabêt ta labay mun daygên ku kamu?”

Nakitbay ya bulag, “Manuru, kalabay yakun makakit.”

⁵² Kabay sinabin Jesus kana, “Malyari kaynan muli. Inu-miyul ka gawan sa panampalataya mu kangku.” Tambêng yan nakakit buy nanunul ya kan Jesus.

11

Malakêy mangulimên kan Jesus sa balayan Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

¹ Sên narani yana silan Jesus sa Jerusalem, tinunggên sila sa Bung-uy mani Ulibu ya narani sa balayan Bethfage buy sa balayan Bethania. Impaunan Jesus ya luway tagasunul na. ² Sinabi na kalla, “Maku kaw sa kasunul la baryu. Pamakasun yu baydu, makitan yuy gisay biserun asnuy nakas-êl ya asê pun nasakayan agyan sisabêt man. Agwatên yuya buy akayên baydi. ³ Nu dilag mamatang kamuyun paradi, ‘Uysiyen pan-agwatên yu yay asnu ta?’ sabin yu kanay, ‘Kaylangan Panginuun buy tambêng nan iudung baydi.’ ”

⁴ Kabay namita silayna buy nakitan laya bay ya biserun asnu sa danin dan ya nakas-êl sa lawasan gisay bali. Sên pan-agwatên layna, ⁵ dilag gisa sa dakun umnuy tawu bayduy namatang kalla, “Uysiyen pan-agwatên yu yay biserun asnu ta?” ⁶ Kabay sinabi lay pan-ipasabi kallan Jesus buy tinulutan la sila.

⁷ Pamakayari, in-akay layna kan Jesus ya biserun asnu. Inlatêp lay balabal la sa bukut biserun asnu buy nagsakay ya. ⁸ Malakêy tawuy namimakmak balabal la sa dan. Ya kaatag êt, namimakmak silan palapay pinutus la sa panggitnan. ⁹ Ya kaganawan tawuy idi sa mumuna buy idi sa ubatan, mansaway silan magsabin, “Ulimênên na Bapan Namalyari! Pagpalên na mallumatêng sa lagyu na!” ¹⁰ Pagpalên Bapan Namalyari ya mallumatêng nga kaarian ninunu tamun si Arin David. Ulimênên na Bapan Namalyari ya idi sa langit.”

¹¹ Pallumatêng Jesus sa Jerusalem, naku ya sa kasawangan Templu. Pinakaêlêw nan mangêd da kaganawan idi baydu. Buy gawan mamayabi-yabi yana, nag-udung ya sa Bethania kaawyun nay mapu buy luway tagasunul na.

* 11:9 11:9 Mani Kanta 118:26.

*Insunpan Jesus ya gisay puun kayun igus
(Mateo 21:18-19)*

¹² Pamakawasak, sên mita silayna ubat sa balayan Bethania paudung sa Jerusalem, nalayangan Jesus. ¹³ Naipatanês nay gisay puun kayun igus ya malabung. Inlaku nan inêlêw ya ati nu nagtagêy. Nuwa ayin yan nakitan nun a kay pawan bulung, gawan alwa pun panawun panagêy igus. ¹⁴ Kabay sinabi na sa puun kayu, “Agyan kanu pun, ayin nan kaatag makaêkan tagêy mu.” Nalêngên mani tagasunul nay sinabi na.

*Impatas Jesus ya mani magtinda sa Templu
(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)*

¹⁵ Pamakalatêng la sa Jerusalem, naku si Jesus sa kasawangan Templun Bapan Namalyari buy impatas nay mani magtinda buy mani manaliw baydu. Imbabiliswag nay lamesan mallibay peran dayuwan sa peran mani Judio buy iknuwan mani magtindan pati-pati ya pan-iandug kan Bapan Namalyari. ¹⁶ Imbawal nay mani tawuy mantan pan-itinda sa kasawangan Templu. ¹⁷ Pamakayari, tinurwanan nay mani tawu baydu. Sinabi na kalla, “Nakasulat sa Sabin Bapan Namalyari, ‘Ya bali ku, pambêgên balin panalanginan mani tawu sa kaganawan bansa.’[†] Nuwa siyan dinyag yun pagtagwan mani manakaw.”[‡] ¹⁸ Sên nabalitan mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan ya tungkul sa dinyag Jesus, pisasabyan la nu sabêt ta daygên la amên maipapati laya. Nuwa nalimu sila kana gawan malakêy tawuy nakaupapas sa panuru na.

¹⁹ Sên nadiglêm mana, nag-awas silan Jesus sa balayan Jerusalem.

[†] 11:17 11:17 Isaias 56:7. [‡] 11:17 11:17 Jeremias 7:11.

*Ya aral tungkul sa nayanguy puun kayun igus
(Mateo 21:20-22)*

²⁰ Pamakamaranun, sên mag-udung silayna sa Jerusalem, nadanan layna êt ta puun kayun igus buy nakitan lay nayangu ya. ²¹ Naganakan Pedroy sinabin Jesus sa puun kayu. Kabay sinabi na, “Manuru, êlêwên muy puun kayun igus ya insumpa mu. Nayanguy na!”

²² Sinabin Jesus kalla, “Manampalataya kaw kan Bapan Namalyari! ²³ Pansabin ku kamuyuy nu dilag kaw panampalataya buy asê magmikakunuy nakêm, malyari yun sabin sa bung-uy ati, ‘Mitas ka buy milaku ka sa dagat!’, buy taganan madyag ga pansabin yu. ²⁴ Kabay pansabin ku kamuyuy sabêt man na yawarên yu kan Bapan Namalyari sa panalangin, maniwala kaw wa natanggap yinay panyawarên yu buy matanggap yina. ²⁵ Nu manalangin kaw, patawarên yu pun na nangasalanan kamuyu amên patawarên kaw êt Bapa yuy idi sa langit. ²⁶ [Ta nu a kaw mamatawad, a kaw êt patawarên Bapa yuy idi sa langit.]”

*Ya patang tungkul sa karapatan Jesus
(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)*

²⁷ Naku silayna êt sa Jerusalem. Kaban mamita si Jesus sa kasawangan Templu, nagdani kanay mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan buy mani mangatway manungkulan. ²⁸ Namatang sila kana, “Sabêt ta karapatan mun manyag abiin na dinyag mu? Sisabêt ta nam-i kamun parabaysên na karapatan?”

²⁹ Kabay pikitbayan silan Jesus, “Patangên kataw êt. Nu mapakitbayan yuku, sabin ku êt kamuyu nu sisabêt ta nam-i kangkun karapatan manyag paradi. ³⁰ Sabin yu kangku nu kansabêt ubat ta karapatan Juan ya mamawtismu, kan Bapan Namalyari o sa tawu? Sabêt ta pakitbay yu?”

³¹ Kabay nisasabi sila, “Nu sabin tamuy ‘kan Bapan Namalyari’, sabin nay naman êt kantamuy, ‘Uysiyana kaw yabay maniwala kan Juan ta?’ ³² Nuwa nu sabin tamuy ‘sa tawu’, manubag ga mani tawu kantamu.” (Malimu sila sa mani tawu gawan maniwalay mani tawu ya propetan Bapan Namalyari si Juan.)

³³ Kabay nakitbay sila kan Jesus, “A yan tanda.”

Sinabi êt Jesus, “Nu parabaydu, a ku êt sabin kamuyu nu sisabêt ta nam-i kangkun karapatan manyag ati.”

12

Ya paalimbawan Jesus tungkul sa mani nadawak ka kasamak

(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

¹ Kabay nangalimbawa pun si Jesus kalla. Sinabi na, “Dilag gisay tawuy nananêm ubas sa panggitnan na. Pamakayari nan nananêm, impabakud nay abitu buy namipadyag yan pamêspêsan ubas. Namipaydêng ya êt gisay matag-ay ya bali ya bibiyan mamantay. Pamakayarin abitu, impasamak nay ubasan na sa mani makisamak ta naku ya sa marayuy lugal. ² Sên panawun nan pamupul ubas, in-utus nay gisay ipus na sa mani kasamak na amên kêwên na dakay na. ³ Nuwa dinagus mani kasamak ya ipus buy dinugêdugê buy impatas layan ayin gintan. ⁴ Niutus manguman na magbandin ubasan un gisa pun na ipus, nuwa impakadêng-êy laya buy pinatuk sa ulu. ⁵ Nanguman nina êt namiutus gisa pun na ipus, nuwa pinati lay abitu. Malakê pun na in-utus magbandi, nuwa abituy kaatag, dinugêdugê la buy ya kaatag êt, pinati la.”

⁶ “Pamakayarin abitu, ayin ninan ipus ya maiutus. Kabay in-utus naynay kakaidwan nan anak, ta indap na nu galangên lay anak na.”

⁷ “Nuwa sên nakitan mani kasamak ya anak na, sinabi la, ‘Ah! Ati yay tagapagmana! Kaksaw kaw! Patin tamu ya amên mapagbandi tamuy mapagmana na.’ ⁸ Kabay dinagus lay anak, pinati buy ginuluy lay bangkay na sa lawasan panggitan.”

⁹ Pamakayari, namatang si Jesus, “Sabêt amêsên na daygên magbandin ubasan? Pilmin lakwên nay mani kasamak na buy patin. Pamakayari, ipasamak na sa kaatag ya ubasan na. ¹⁰ A yu nayi nabasa sa Kasulatan na impasulat Bapan Namalyari, ‘Ya batuy insakwil mani mamipaydêng bali, sabay ya batuy nagin pundasyun.

¹¹ Abiin na dinyag Bapan Namalyari ya mamakaupapas kantamu.’ ”*

¹² Napukatan mani puun Judio ya sabay silay pan-tukuyun Jesus sa paalimbawa na. Kabay dakpên layna dayi si Jesus, nuwa nalimu sila sa mani tawu. Kabay pinaulayan la si Jesus buy namita sila tana.

Ya pamayad buwis

(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

¹³ Impalakun mani puun Judio kan Jesus ya dakun umnuy Pariseo buy dakun umnuy tawun Gobernador Herodes Antipas amên lêng-ên laya gawan labay layan dakpên sa pagsabi na. ¹⁴ Sên inlumatêng sila kan Jesus, sinabi la, “Manuru, tanda yan na pêtêg ya pansabin mu buy ayin kan pampilinin gawan a ka mangêlêw sa kabilyan gisay tawu, nun a kay kapêtêgan tungkul sa kalabayan Bapan Namalyari ya pan-ituru mu. Amêsên, dilag kay ipatang kamu, sêpat kitamu nayin mamayad buwis sa Emperador Roma o asê?”

* **12:11** 12:11 Mani Kanta 118:22-23.

¹⁵ Nuwa tandan Jesus ya kay magtatalingkayu sila. Kabay sinabi na, “Alwa ta labay yukun dakpên sa pagsabi ku ta? Mantan kaw baydin pera ta êlêwên ku.”

¹⁶ Nantan sila yabay pera buy pinatang na sila, “Kans-abêt lupa buy lagyuy makit yu di?”

Sinabi la, “Sa Emperador.”

¹⁷ Kabay sinabin Jesus kalla, “Nu parabaydu, idin yu sa Emperador ya para sa Emperador. Buy idin yu kan Bapan Namalyari ya para kan Bapan Namalyari.” Taganan nakaupapas sila sa sinabi na.

*Ya patang tungkul sa pangabyay manguman
(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)*

¹⁸ Amêsên, dilag dakun umnuy Saduseoy nagdani kan Jesus amên patangên ya. Ya mani Saduseo, a sila mani-walan manguman mabyay ya mani nangamamati. Sinabi la kan Jesus, ¹⁹ “Manuru, ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, nu ya gisay liyaki nati yan ayin anak sa asawa na, sêpat pag-asawan patêl nay liyaki ya bayaw nay nabal-u amên makaanak sila para sa patêl nay nati.”†

²⁰ “Amêsên, dilag pituy mipapatêl la lawyaki. Nakapag-asaway panganay, nuwa nati yan ayin anak. ²¹ Kabay ya nabal-u, napag-asawa nay ikalway panganay, nuwa nati ya êt ayin anak. Para êt bayduy nalyari sa ikatluy patêl la. ²² Balang gisa sa pituy mipapatêl la nakapag-asawan abituy babayi ya nabal-u, namatyan lan kaganawan ayin anak sa babayi. Sa katatawliyan, nati êt ta bal-u. ²³ Amêsên, sa allun pangabyay manguman nangamamati, sisabêt ta asawan abituy babayi, gawan napag-asawa yan pituy mipapatêl?”

† 12:19 12:19 Deuteronomio 25:5.

²⁴ Nakitbay si Jesus, “Taganan mali kaw, tagawan a yu mapukatan na Kasulatan Bapan Namalyari buy a yu mapukatan na kapangyarian Bapan Namalyari. ²⁵ Tagawan sa pangabyay manguman, ayin nan pag-asawa, ta magin kaparisu silaynan mani ang-el sa langit ya ayin asawa. ²⁶ Tungkul laman sa pangabyay manguman, a yu nayi nabasay impasulat kan Moises? Sabitun idi ya baydu sa magdêkêtdêkêta ta puun kayu, sinabin Bapan Namalyari kanay, ‘Sikuy Bapan Namalyari lan Abraham, Isaac, buy Jacob.’[‡] ²⁷ Ya labay sabin, nabyay sila, tagawan alwa yan Bapan Namalyarin nangamamati, nun a Bapan Namalyari yan nangabyay. Kabay taganan mali kaw!”

*Ya pinakamaulagay Kautusan Bapan Namalyari
(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28)*

²⁸ Dilag baydun gisay manurun Kautusan ya mallêngê sa misusulakan. Nalêngê nay mangêd da pikitbay Jesus. Kabay nagdani ya buy namatang, “Sabêta ta pinakamaulagay utus?”

²⁹ Nakitbay si Jesus, “Ati ya pinakamaulagay utus, ‘Sikaw wa mani Israelita, mallêngê kaw! Ya Panginuun tamun Namalyari, kay gigisa buy ayin nan kaatag. ³⁰ Kabay kaidwan muy Panginuun mun Namalyari un buun bêkê, buun kaladwa, buun isip buy buun pas-êy.’[§] ³¹ Ati êta ta ikalway pinakamaulagay utus, ‘Kaidwan muy kaparisu mun tawu kaparisun pangidu mu sa sarili mu.’^{*} Abiin na luway utus ya pinakamaulaga buy ayin nan kaatag.”

³² Sinabin manurun Kautusan kan Jesus, “Manuru, ustu ka. Pêtêg ga sinabi muy kay gigisa si Bapan Namalyari, ayin nan kaatag. ³³ Kabay sêpat yan kaidwan un buun

[‡] 12:26 12:26 Exodo 3:6. [§] 12:30 12:30 Deuteronomio 6:4-5. ^{*} 12:31 12:31 Levitico 19:18.

bêkê, buun isip buy buun pas-êy. Buy sêpat tamu êt kaidwan na kaparisu tamun tawu kaparibun pangidu tamu sa sarili tamu. Igit maulagay ati kaysa kaganawan kalasin sinlêb ba andug buy sa kaatag pun na andug.”

³⁴ Sên nalêngên Jesus ya mangêd da pakitbay na, sinabi na kana, “Marani kaynan miawyun sa pag-arin Bapan Namalyari.” Ubat ta baydu, ayin nan nakadêgdêg namatang kan Jesus.

Ya patang tungkul kan Cristu

(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

³⁵ Kaban manuru si Jesus baydu sa kasawangan Templu, namatang ya, “Parasaantun masabin mani manurun Kautusan ya si Cristuy impangakun Bapan Namalyari, kay layi yan Arin David? ³⁶ Sa kapamilatan pangawyun Ispiritun Bapan Namalyari kan Arin David, sinabi nay, ‘Sinabin Bapan Namalyari sa Panginuun ku, Miknu ka sa wanan ku angga sa mapasuku ku kamuy mani kapati mu.’†

³⁷ Amêsên, nu binêg Arin David Panginuun ya Cristu, parasaantun masabin mani tawuy si Cristuy kay layi yan Arin David?” Labaylabay lêng-ên mani tawu si Jesus.

Patanda laban sa mani manurun Kautusan

(Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47)

³⁸ Sinabi pun êt Jesus sa pangaral na, “Mangillag kaw sa mani manurun Kautusan. Labaylabay lan mamitan nakayaming makarang buy labaylabay lan galangên silan mani tawuy malibasan la. ³⁹ Labaylabay lan miknu sa iknuwan na in-il-an para sa maulagay tawu sa balin pagtipunan mani Judio buy sa mani kalutu. ⁴⁰ Pampurayitin la êt ta mani nabal-uy babayi amên makwa lay mani pibandiyen la buy magmamangêdan

† 12:36 12:36 Mani Kanta 110:1.

sila sa arapan mani tawu sa kapamilatan makarang nga panalangin la. Kabay lanu, luyang pun nabyat ta pamarusan Bapan Namalyari kalla.”

*Ya andug gisay bal-uy babayi
(Lucas 21:1-4)*

⁴¹ Kaban idi pun sa Templu si Jesus, niknu ya sa êtêb pamyanan pera para sa Templu buy inêlêw nay malakêy mam-in pera. Malakêy mabandi ya nam-in mangaragul la alaga. ⁴² Dilag êt baydun gisay kaluluy babayi ya bal-uy nagdani buy nam-in luluway pirasun barya sa pamyanan pera. ⁴³ Impadanin Jesus ya mani tagasunul na buy sinabi na kallay, “Pansabin ku kamuyuy igit pun maulagay indin nabal-u kaysa indin kaganawan. ⁴⁴ Gawan ya kaatag, nami silan a layna kaylangan. Nuwa ya bal-u, agyan kay kalulu ya, inlapas na pun indin ya panaliw nan kanên na.”

13

*Ya tungkul sa pangasiran Templu
(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)*

¹ Kaban paawas silan Jesus sa Templu, sinabin gisa sa mani tagasunul na, “Manuru, êlêwên muy mani impaidêng nga nakapalitêng sa Templu ya pawan diyag sa mangaragul la batu. Mamangêd da pangadyag!”

² Sinabin Jesus kana, “Makitan yuy mani abiin na dyag sa mangaragul la batu. Nuwa lumatêng nga panawun, ayin batuy mitagan na nakapaluntu sa kaparisu nan batu.”

*Ya sadyay kasakitan na lumatêng
(Mateo 24:3-14; Lucas 21:7-19)*

³ Sên nakaiknuy na si Jesus sa gisay lugal sa Bunguy mani Ulibu sa arapan Templu, namatang silan Pedro, Santiago, Juan buy si Andres un kay kakapad la. ⁴ Sinabi la,

“Sabin mu kanyan nu makanu malyari ya sinabi mu buy nu sabêt ta tanda' ya marani yan malyari ya abitu?”

⁵ Kabay sinabin Jesus kalla, “Mangillag kaw amên a kaw mailitêp agyan sisabêt man. ⁶ Tagawan malakêy lumatêng nga manggamit lagyu ku. Sabin lay, ‘Sikuy Cristuy impangakun Bapan Namalyari.’ Kabay malakêy mailitêp la. ⁷ Nu makalêngê kaw migegeray marani kamuyu buy nu makabalita kaw êt migegeray marayu, agana kaw malimu. Ta sêpat malyari ya abiin, nuwa alwa pun abiin na katganan babun luta. ⁸ Tagawan makigeray bansa sa kaparisu nan bansa buy makigeray kaarian sa kaparisu nan kaarian. Lumatêng nga layun sa magmikakanayun na lugal. Lumatêng êt ta sadyay layang. Ya kaganawan kasakitan na abiin, kay umpisa pun sadyay kasakitan ya maiparisu sa kasakitan babayi ya manganak.”

⁹ “Kabay mangillag kaw tagawan sa panampalataya yu kangku, dakpên lakaw buy iarap sa mani manungkulan. Latikun lakaw sa balin pagtipunan mani Judio buy iarap sa mani gobernador buy sa mani ari. Sa pakapakun baydu, makapagpapêtêg kaw kalla tungkul kangku. ¹⁰ Sêpat pun maipatanday Mangêd da Balita sa kaganawan bansa bayu lumatêng nga katganan.”

¹¹ “Nu lumatêng nga panawun na dakpên kaw buy iarap sa mallitis, agana kaw napitik nu sabêt ta sabin yu, nun a ya sabin yu, abituy pan-ipasabin Ispiritun Bapan Namalyari kamuyu sa uras abitu, tagawan alwan sikaw wa magsabi nun a ya Ispiritun Bapan Namalyari. ¹² Sa panawun abitu, dilag tawuy migawang patêl na amên ipapati. Dilag êt mangatway migawang anak la amên ipapati buy dilag êt mani anak ka manalangsang buy mipapatin mangatwa la. ¹³ Gawan sa panunul yu kangku, kasulapwan kaw kaganawan. Nuwa ya manugêl tapat angga sa katganan, sabay siyay miligtas.”

*Ya mamakapalimuy lumatêng
(Mateo 24:15-28; Lucas 21:20-24)*

¹⁴ Insundun Jesus ya pagsabi na, “Sikaw wa mamasa, pakaintindin yuy ati! Nu makit yuy sadyay kadawakan ya manira baydu sa lugal la asê sêpat panyagan, ya kaganawan na idi sa Judea, kaylangan muwayu silaynan makun bung-uy. ¹⁵ Sa panawun abitu, ya idi sa lawasan bali, aganayna sumun amên mangwan dakun sabêt sa lalên bali na. ¹⁶ Ya idi sa panggitan, aganayna muli amên mangwan yaming na. ¹⁷ Mamakapalunus ya mani nabuktut buy mani mamasusu sa allun abiin, tagawan magkasakit silan tumakas. ¹⁸ Manalangin kaw kan Bapan Namalyari ya sa allun abiin, alwan panawun nalêpêt. ¹⁹ Sa panawun abitu, makadanas ya mani tawun sadyay kasakitan ya a la pun nadanasan ubat pun sabitun dinyag Bapan Namalyari ya babun luta angga amêsên. Buy ayin nan manguman makadanas parabayduy kasakitan kanuman. ²⁰ Ta nu asê inêpêk Bapan Namalyari ya panawun abitu, ayin tawuy miligtas. Nuwa para sa mani tawuy pinili na, inêpêk nay panawun abitu.”

²¹ “Amêsên, nu dilag magsabi kamuyun, ‘Idi ya baydi ya Cristu!’, o ‘Idi ya baydu!’, agana kaw makipapaniwala. ²² Tagawan lumtaw wa mani magtatalingkayun Cristu buy mani magtatalingkayun propeta. Mipakit silan mani tanda' buy mamakaupapas amên ilitêp pa mani tawu buy nu malyari, agyan na mani pinilin Bapan Namalyari. ²³ Kabay mangillag kaw! Sinabi kuy abiin kaban asê pun nalyari.”

*Ya pag-udung Jesus ya ubat sa langit ta in-Anak Tawu
(Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28)*

²⁴ “Pamakayarin abituy allun sadyay kasakitan, dumiglêm ma mamut buy asina sumawang nga buwan.

²⁵ Mangananabuy mani bêtêwên buy maubus maêyêg ga mani bagay ya idi sa langit buy mitas sila sa binyanan la. ²⁶ Pamakayari, makitan la kuy in-Anak Tawuy ubat sa langit ya mallumatêng nga idi sa ulap ya dilag dakilay kapangyarian buy sawang. ²⁷ Iutus kuy mani ang-el ku sa kaganawan lugal sa babun luta amên tipunun lay mani tawuy pinili ku.”

Ya aral la matandan sa puun kayun igus

(Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33)

²⁸ “Pakaintindin yuy aral sa paalimbawa sa puun kayun igus. Nu magbulung nganay sangan ati, tanda yinay marani yay kaynitan. ²⁹ Para êt bayduy malyari lanu. Nu makitan yinan malyari yay mani pansabin ku kamuyu, matandan yuy marani yakinan lumatêng ya paran idi yakina sa pasbul bali. ³⁰ Pansabin ku kamuyuy bayu mati ya kaganawan tawu sa panawun amêsên, matupad day kaganawan sinabi ku. ³¹ Ya langit buy luta, dilag katganan. Nuwa ya mani sabi ku, manugêl kanuman.”

Ayin tawuy magtanda nu makanu lumatêng si Jesus

(Mateo 24:36-44)

³² “Nuwa tungkul laman sa allu o uras pag-udung ku, ayin magtanda, agyan na mani ang-el sa langit buy agyan sikuy Anak Bapan Namalyari. Kay si Bapay magtanda. ³³ Kabay mangillag kaw buy maglêan, gawan a yu tanda nu makanuy pallumatêng ku.”

³⁴ “Malyari tamun ialimbawa sa dinyag gisay tawuy naku sa marayuy lugal. Bayu ya namita, sinabi na sa mani ipus na nu sabêt ta daygên la buy intipan na êt sa mamantay sa lawasan na maglêan ya sa pallumatêng amung na.”

³⁵ “Kabay maglêan kaw, tagawan a yu tanda nu makanu lumatêng nga magbandin bali. Mapalyarin yabi, bunak

yabi, bunatbunat o maranun. ³⁶ Dat tambêng yan lumatêng buy malatêng nakaw wa mamabêlêw. ³⁷ Ya pansabin ku kamuyu, pansabin ku êt sa kaganawan, ‘Maglêan kaw!’ ”

14

Ya palanun pamati kan Jesus

(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

¹ Amêsên, luwa tanay allu bayu miras ya Pestan Kaligtasan buy Pestan Tinapay ya ayin Pamalbag. Namalanuy mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan nu parasaantu lan madakêp buy maipapati si Jesus un ayin makatanda. ² Sinabi la, “Gana tamu pun daygên sa allun pesta, ta dat maguluy mani tawu.”

Binulugan lan pabangi si Jesus

(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

³ Sên idi sa balayan Bethania si Jesus, mangan ya sa balin Simon na natasan ketung. Dilag inlumatêng nga gisay babayi ya mantan makamal la pabangi ya pawan nardo ya idi sa pamyanan na diyag sa batun alabastru. Imbuklat nay ati buy pakanawa nan imbulug sa ulun Jesus.

⁴ Sên nakitan kaatag ga dinyag babayi, nanubag sila. Sinabi lay, “Uysiyang insayang na yay pabangi ta? ⁵ Pakan maisaliw naya dayi sa alagan upan gisay tawu sa gisay tawun, * buy ya naabli na, maidin sa mani kalulu.” Buy tinubag lay babayi.

⁶ Nuwa sinabin Jesus, “Paulayan yuya! Uysiyang pakyalaman yuya ta? Mangêd da dinyag na kangku. ⁷ Pawa yun mapagkaawyun na mani kalulu. Kabay agyan sabêt man na uras, masawpan yu sila. Nuwa siku, a yu pawan mapagkaawyun. ⁸ Dinyag nay kaganawan madyag

* 14:5 14:5 Sa Griego, 300 denaryu.

na kangku. Binulugan nay nan pabangi ya lawini ku bilang pamil-an sa pamilbêng kangku. ⁹ Pansabin ku kamuyuy agyan saantu iaral baydi sa babun lutay Mangêd da Balita, miwagaw êt ta mangêd da dinyag na kangku bilang pangganaka kana.”

Insupakat Judas Iscariote si Jesus

(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

¹⁰ Amêsên, si Judas Iscariote ya gisa sa mapu buy luway tagasunul Jesus, naku ya sa mani mamunun pari amên isupakat si Jesus. ¹¹ Sên nalêngê lay abiin, sadyay saya la. Kabay nangaku silan biyan layan pera. Paubat baydu, nangêtêng nginan panawun na masawpan na silan mandakêp kan Jesus.

Ya tawlin pangan Jesus un apunan

(Mateo 26:17-30; Lucas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corinto 11:23-25)

¹² Inlumatêng nga nunan allun Pestan Tinapay ya Ayin Pamalbag ya allun pamatin mani Israelita un biserun tupa ya kêna la sa Pestan Kaligtasan. Kabay pinatang mani tagasunul na si Jesus, “Antuy labay mun pamil-anan yan apunan tamu para sa Pestan Kaligtasan?”

¹³ Kabay in-utus Jesus ya luwa sa mani tagasunul na, “Maku kawna sa balayan Jerusalem. Pamakalatêng yu baydu, matbêng yuy gisay liyaki ya mantan bangay naglanêm. Pakilakwan yuya ¹⁴ sa bali ya sunan na. Sabin yu sa magbali, ‘Pan-ipatang Manuru nu saantuy kuwartuy pamil-anan apunan para sa Pestan Kaligtasan kaawyun nay mani tagasunul na.’ ¹⁵ Ituru na kamuyuy gisay makwal la kuwartu sa babu. Buy nakal-an bayduy gamit ta gamitin tamu sa apunan. Baydu yun il-an na apunan tamu.” ¹⁶ Namitay nay luway tagasunul nan naku sa Jerusalem buy nakitan lay pêtêg ga kaganawan sinabin

Jesus kalla. Kabay in-il-an la bayduy apunan la para sa Pestan Kaligtasan.

¹⁷ Sên yabi yana, inlumâtêng si Jesus sa makwal la kuwartu kaawyun nay mapu buy luway tagasunul na.

¹⁸ Sên mangan silayna, sinabin Jesus kalla, “Pansabin ku kamuyuy gisa baydi sa kaêm kuy mamisupakat kangku.”

¹⁹ Pamakalêngê la, nalungkut sila buy namatang nga balang gisa kana, “Siku nayi?”

²⁰ Sinabin Jesus, “Gisa kamuyun mapu buy luway mapagkaagnan kun mamisawsaw tinapay sa kulu, sabay ya mamisupakat kangku. ²¹ Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, patin naku, ta abiin na idi sa Kasulatan. Nuwa taganan mamakapalunus ya tawuy mamisupakat kangku. Mangêd pun na a yina in-anak.”

²² Kaban mangan sila, nangwan tinapay si Jesus buy impasalamat na kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-il nay tinapay buy inggawang na sa mani tagasunul na. Sinabi na, “Ati ya lawini ku. Kêwên yu buy kanên.”

²³ Amêsên, kingwa nay pan-inêmên buy impasalamat na kan Bapan Namalyari. Inggawang na kalla buy ninêm ma kaganawan. ²⁴ Sinabi na kalla, “Ati ya daya kuy mibulug para sa malakêy tawu. Ati ya mamipapêtêg sa bayuy kasunduan Bapan Namalyari sa mani tawu.

²⁵ Pansabin ku kamuyuy a kina manguman minêm alak ka diyag sa sabên ubas angga sa allun inêmên kuy bayuy alak sa kaarian Bapan Namalyari.”

²⁶ Nagkanta silan pangulimên kan Bapan Namalyari buy pamakayari, naku sila sa Bung-uy mani Ulibu.

Impatandan Jesus ya ipuglaw yan Simon Pedro

(Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

²⁷ Sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Lakwanan yukun kaganawan, ta paradi ya idi sa Kasulatan, ‘Patin kuy

pastul buy mikyat ta mani tupa.†²⁸ Nuwa pamakayari kun mabyay manguman, muna ku kamuyu sa prubinsyan Galilea.”

²⁹ Sinabi yaman Pedro kan Jesus, “Agyan lakwanan kan kaganawan, a kata lakwanan.”

³⁰ Nakitbay si Jesus, “Pansabin ku kamuy bayu mangkatin katilway manuk amêsên yabi, katitlu mukun ipuglaw.”

³¹ Nuwa luyang pun sinabin Pedroy, “Agyan patin nakun kaawyun mu, a kata ipuglaw.” Para êt bayduy sinabin kaganawan tagasunul na.

Nanalangin si Jesus sa Getsemani

(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

³² Pamakayari, naku sila sa gisay lugal la pambêgên Getsemani.‡ Sinabin Jesus kalla, “Miknu kaw pun baydi kaban manalangin naku.”³³ Pamakayari, pikilakun Jesus si Pedro, Santiago, buy si Juan. Baydu nakatanam yan sadyay lungkut buy nabêgbêg ga bêkê.³⁴ Sinabin Jesus kalla, “Para kinan mati gawan sa sadyay lêlên bêkê ku. Minggat kaw baydi buy magpuyat kaw.”

³⁵ Nagpakarayu yan pêrad buy nagpalukub yan nanalangin ya nu malyari, a na danasên na sadyay pamasakit ta lumatêng kana.³⁶ Sinabi na, “Bapa ku, madyag muy kaganawan. Nu malyari dayi, itas muy pamasakit ta madanasan ku. Nuwa paraman baydu, alwan kalabayan kuy masunul, nun a ya kalabayan mu.”

³⁷ Pamakayari nan nanalangin, inudung Jesus ya tatluy tagasunul na buy natalêng na silan mamabêlêw. Sinabi na kan Pedro, “Simon, mamabêlêw ka nayi? A ka nayi makabatan magpuyat, agyan kay gisay uras?”³⁸ Magpuyat

† 14:27 14:27 Zacarias 13:7. ‡ 14:32 14:32 *Getsemani*: ya labay sabin, laruy diyag sa ulibu.

kaw buy manalangin amên a kaw masambut tuksu. Ta ya ispiritù, nakal-an yan manunul, nuwa maynay lawini.”

³⁹ Nanguman nagpakarayu si Jesus buy inuman nay panalangin na. ⁴⁰ Pamakayari, inudung nan manguman na mani tagasunul na buy nalatêng na silayna êt mamabêlêw gawan kabêlêwbêlêw sila. Sên nimata silayna, a la tanda ya sabin la.

⁴¹ Sên katitlu na silan inudung, sinabi na kalla, “Uysiyang mamabêlêw kaw yapun buy magpaynawa ta? Ustina! Inlumatêng ngay uras ya sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, insupakat takina sa mani makasalan!”

⁴² Mimata kaw! Kaksaw wana! Ta abiti yay tawuy namisupakat kangku!”

Ya pandakêp kan Jesus

(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

⁴³ Kaban magsabi pun si Jesus, inlumatêng nga si Judas Iscariote ya gisa sa mapu buy luway tagasunul na. Dilag yan malakêy kaawyun na nipagkêya buy nipagpamatuk. In-utus silan mani mamunun pari, mani manurun Kautusan buy mani mangatway manungkulan. ⁴⁴ Paradi ya patanday sinabin Judas sa mani mandakêp kan Jesus, “Ya dêpên kuy pingi, sabay ya pantêkapên yu. Dakpên yuyan gêtan buy papakabantayan.”

⁴⁵ Pamakalatêng Judas, tambêng yan nagdani kan Jesus buy sinabi na, “Manuru!” Pamakayari, dinêp nay pingin Jesus. ⁴⁶ Dinuyung mani tawu si Jesus buy dinakêp. ⁴⁷ Nuwa nanganus kêyay gisa sa mani tagasunul Jesus buy pinutus nay têk ipus pinakapuun pari.

⁴⁸ Amêsên, sinabin Jesus sa mani mandakêp kana, “Tulisan naku nayi? Uysiyang mantan kaw yapun mani kêya buy pamatuk amên dakpên naku ta? ⁴⁹ Allu-allu wakun mangaral sa kasawangan Templu buy idi kaw êt

baydu. Uysiyen a yuku yata dinakêp ta? Nuwa sêpat malyari ya abiin amên matupad da idi sa Kasulatan.”

⁵⁰ Tambêng nipamwayuy mani tagasunul na.

⁵¹ Amêsên, dilag gisay bayuntawuy manunul kan Jesus ya kay nakapunggus êwês. Dinakêp laya êt. ⁵² Nuwa nabul-isian laya buy kay êwês tay natalan la. Kabay nakapuwayu yan ayin yaming.

In-arap si Jesus sa mani mangatwan Judioy mangatuynungan

(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55; 22:63-71; Juan 18:13-14; 18:19-24)

⁵³ Gintan la si Jesus sa balin pinakapuun pari. Nititipun bayduy mani mamunun pari, mani mangatway manungkulan, buy mani manurun Kautusan. ⁵⁴ Nanunul êt si Pedro kalla nuwa kay idi ya sa marayun pêrad. Sinumun ya sa bakud pinakapuun pari buy nakiiknu ya sa mani magbantay amên mimudu.

⁵⁵ Ya mani mamunun pari buy kaganawan mangatwan Judioy mangatuynungan, mangkap silan magpapêtêg laban kan Jesus amên maatulan layan kamatyan. Nuwa ayin silan nakitan. ⁵⁶ Malakêy tawuy magsabin alwan pêtêg laban kana, nuwa asê pariparisuy pansabin la.

⁵⁷ Dilag êt umnuy nidêng nga nagsabin alwan pêtêg. Sinabi la, ⁵⁸ “Nalêngê yan na sinabi nay ‘Lasakên kuy Templun ati ya diyag tawu buy sa lalên tatluy allu, mamipaydêng ngakun kaatag templuy alwan diyag tawu.’” ⁵⁹ Nuwa asê êt pariparisuy pansabin la.”

⁶⁰ Amêsên, nidêng nga pinakapuun pari la sa arapan malakê buy pinatang na si Jesus, “Ayin ka nayin maipakitbay laban sa panangkan la kamu?” ⁶¹ Nuwa asê nakitbay si Jesus.

Sinabi êt pinakapuun pari kana, “Sika nayi ya Cristuy Anak Bapan Namalyari ya Kapapaulimên?”

⁶² Nakitbay si Jesus, “Siku ya bayna. Buy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, makitan yu kuy nakaiknu sa wanan Bapan Namalyari ya Makapangyarian. Buy sa pagudung ku, makitan yu kuy idi sa ulap pa mallumatêng.”

⁶³ Sên nalêngên pinakapuun pari ya abitu, nanubag ya. Kabay gininit nay yaming na buy sinabi nay, “A tamina kaylangan na dilag kaatag magpapêtêg, ⁶⁴ ta nalêngê taminay pallamus na kan Bapan Namalyari! Sabêt amêsên na iatul yu kana?” Kabay inatulan layan kamatyan.

⁶⁵ Tinupayan yan dakun umnuy idi baydu. Tinakpan lay mata na, dinugêdugê laya buy sinabi la kanay, “Ulên mu nu sisabêt ta nandugê kamu!” Dinugêdugê ya êt mani magbantay.

Katitlun impuglaw Pedroy a na kilala si Jesus

(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18; 18:25-27)

⁶⁶ Kaban nakaiknu si Pedro sa lawasan balin pinakapuun pari kaawyun na mani magbantay ya mamimudu, nagdani kanay gisay babayi ya ipus pinakapuun pari. ⁶⁷ Pinakaêlêw naya buy sinabi na, “Sika êt pagkaawyun Jesus ya taga Nazaret.”

⁶⁸ Nuwa impuglaw Pedroy abiin, “A ku tanday pansabin mu.” Pamakayari, namita ya papakun sa pasbul lawasan. Amêsên, nangkati yay manuk.

⁶⁹ Asê naêpêng, nakitan nina êt baydun babayi ya ipus pinakapuun pari. Sinabi na sa mani tawuy idi bayduy, “Ya tawun abiin, gisa ya sa pagkaawyun Jesus!” ⁷⁰ Nuwa impuglaw wa êt Pedroy abiin.

Asê naêpêng, sinabi ya êt mani tawuy idi bayduy, “Pilmin gisa ka sa mani pagkaawyun Jesus, gawan taga Galilea ka êt.”

⁷¹ Nuwa sinabin Pedroy, “Taganan a ku kilalay tawun abiin, agyan mati yaku amêsên!”

⁷² Pamakasabin Pedron abiin, nangkatin manguman na manuk buy naganakan Pedroy sinabin Jesus kana, “Bayu mangkatin katilway manuk, katitlu mukun ipuglaw.” Kabay sadyay tangis Pedro.

15

In-arap si Jesus kan Gobernador Pilato

(Mateo 27:1-2; 27:11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

¹ Pamakamaranun, tambêng nipupulung nga mani mamunun pari, mani mangatway manungkulan, mani manurun Kautusan buy kaatag mangatwan Judioy mangatuynungan. Impagapus la si Jesus buy in-arap kan Gobernador Pilato. ² Pinatang Gobernador Pilato si Jesus, “Sika nayi ya Arin mani Judio?”

Nakitbay si Jesus, “Sikay nay nagsabi.”

³ Malakêy pan-isangkan mani mamunun pari laban kan Jesus. ⁴ Kabay pinatang ngina êt Gobernador Pilato, “Nalêngê muy malakêy pan-isangkan la laban kamu. Ayin ka nayin maipakitbay?”

⁵ Nuwa asê êt nakitbay si Jesus. Kabay nakaupapas si Gobernador Pilato.

Pinarusan si Jesus un kamatyan sa kurus

(Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

⁶ Balang Pestan Kaligtasan, naugalyan Gobernador Pilatoy mamibus yan gisay nakasukul ayun sa panyawarên mani tawu. ⁷ Dilag gisay nakasukul la naglagyun Barab-bas. Nisukul ya gawan gisa ya sa mani nagribeldi sa gubernu buy nakapati yan tawu. ⁸ Nagdani ya mani tawu kan Gobernador Pilato buy inyawad la kanay daygên nan manguman na mamibus yan gisay nakasukul. ⁹ Kabay pikitbayan silan Gobernador Pilato, “Labay yu nayin ibus kuy Ari yun mani Judio?” ¹⁰ Nasabi nay abiin gawan tanda

nay in-arap mani mamunun pari si Jesus kana gawan kay kinasêman laya. ¹¹ Nuwa intustus mani mamunun pari ya mani tawu amên si Barabbas ya yawarên lan ibus.

¹² Kabay nanguman namatang si Gobernador Pilato kalla, “Sabêt taman na labay yun daygên ku sa pambêgên yun arin mani Judio?”

¹³ Masnêg lan sinabi, “Ipaku ya sa kurus!”

¹⁴ Sinabin Gobernador Pilato kalla, “Awta, sabêt ta dinyag nay kasalanan?”

Nuwa ingkakadus saman sinabin mani tawuy, “Ipaku ya sa kurus!”

¹⁵ Amêsên, impabus Gobernador Pilato si Barabbas amên mapasaya nay mani tawu. Impalatiku na si Jesus buy inggawang naya sa mani sundalus amên ipaku sa kurus.

Inuyam mani sundalus si Jesus

(Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3)

¹⁶ Gintan mani sundalus si Jesus sa kasawangan palasyun Gobernador Pilato buy tinipun la bayduy kaganawan sundalus ya kaawyun la. ¹⁷ Pinayamingan la si Jesus un kulay muraduy balabal kaparisun yaming ari buy nanyag silan kuronay nagdiwi ya impakurona la kana. ¹⁸ Pamakayari, sinabi lay, “Pagpalên baman na Arin mani Judio!” ¹⁹ Pinatukpatuk lan têtên na ulu na buy pitupay-tupayan laya. Nanduku sila kana buy pan-ulimênên laya kanwadis. ²⁰ Pamakayari lan inlamus si Jesus, intas lay balabal nay kulay muradu buy pinayamingan layan sarili nan yaming. Pamakayari, in-awas laya sa balayan amên ipaku sa kurus.

Impaku la si Jesus sa kurus

(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

²¹ Kaban mamita sila, natbêng lay gisay liyaki ya ubat sa panggitnan ya sabay si Simon na taga Cirene ya bapan Alejandro buy si Rufo. Impilit lan impabakay kanay kurus Jesus.

²² Sa pamita la, gintan mani sundalus si Jesus sa lugal la pambêgên lan Golgota ya labay sabin “Lugal Bungu.”

²³ Paynêmên laya dayin alak ka sinabugan mira, nuwa a na ininêm. ²⁴ Amêsên, impaku layna sa kurus buy pini-babagutan lay yaming na amên matandan lay makwan balang gisa kalla.

²⁵ Alas nuwebin maranun* sabitun impaku la si Jesus sa kurus. ²⁶ Dilag karatula sa ugtun ulun Jesus buy paradi ya nakasulat bayduy pan-isangkan la laban kana, “Siya ya Arin mani Judio.” ²⁷ Dilag êt luway tulisan na impaku sa kurus kaagnan Jesus. Ya gisa, idi sa wanan buy ya gisa, idi sa udi na. ²⁸ [Sa dinyag la kan Jesus, natupad ya impasulat Bapan Namalyari sa kasulatan, “Intuwad layan makasalanan.”]

²⁹ Ya mani tawuy manduman baydu, kapêyêngpêyêngan lan manguyam kan Jesus buy pansabin lay, “Uy antu yaba ya sinabi muy lasakên muy Templu buy sa lalên tatluy allu, ipaydêng mun manguman? ³⁰ Dali, magtabuy ka sa kurus, ta iligtas muy sarili mu!”

³¹ Para êt bayduy panguyam mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan. Sinabi la sa balang gisa kalla, “Inligtas nay kaatag pakan a nay naman agyun iligtas ya sarili na! ³² Nu makit tamuy makapagtabuy si Cristu sa kurus ya Ari kanun Israel, maniwala kitamu kana!” Inuyam ya êt kaagnan nan impaku sa kurus.

Ya pangamatin Jesus

(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

* **15:25** 15:25 Sa mani Israelita, ya alas nuwebin maranun kantamu, ikatluy uras kalla.

³³ Sên ugtuy na, dinumiglêm ma babun luta anggay nan alas tres kaawat. ³⁴ Sên alas tres sanan kaawat, masnêg sinabin Jesus, “Eloi, Eloi, lema sabachthani?” Ya labay sabin, “Bapa ku, Bapa kun Namalyari, siyan pinaulayan muku yata?”†

³⁵ Sên nalêngên mani nakaidêng bayduy abiin, sinabi lay, “Lêng-ên yu. Pambêgên na si propeta Elias.”

³⁶ Nuwayuy gisa kalla buy niptês paran bulak sa gisay sanga. Imbasa na sa nangisuy alak buy impasêpsêp kan Jesus. Sinabi na, “Paulayên tamu ya. Elêwên tamu nu lumatêng ngabay si Elias amên mitabuy kana sa kurus.”

³⁷ Amêsên, nagsabin masnêg si Jesus buy nabuytuwan yan inawanên.

³⁸ Sa uras êt abitu, naginit ta panabing sa lalên Templu paubat sa babu angga sa aypa.

³⁹ Nakaidêng sa arapan kurus ya kapitan mani sundalus buy nakit na nu parasaantun nabuytuwan inawanên si Jesus. Kabay nasabi na, “Pêtêg awêd ya Anak Bapan Namalyari ya tawun ati.”

⁴⁰ Sa narayun pêrad, dilag dakun umnuy babayi ya mangêlêw nu sabêt ta malyari kan Jesus. Kaawyun la si Maria ya taga Magdala, si Salome, buy si Maria ya indun Santiago ya alin Jose. ⁴¹ Paubat sa Galilea, nakilaku buy naglingkud silayna kan Jesus. Idi êt bayduy dakun umnuy babayi ya kaawyun Jesus un naku sa Jerusalem.

Ya pamilbêng kan Jesus

(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁴² Sên nadêm mana, uras san pamil-an ta duspiras san Allun Pagpaynawa. ⁴³ Inlumatêng si Jose ya taga Arimatea. Si Jose, panggalangên yan mani kaparisu nan mani mangatwan Judioy mangatuynungan. Gisa ya êt sa

† 15:34 15:34 Mani Kanta 22:1.

mangêtêng sa pag-arin Bapan Namalyari. Pinas-êy nay nakêm nan maku kan Gobernador Pilato ta yawarên nay bangkay Jesus. ⁴⁴ Sên nalêngên Gobernador Pilato ya nati yana si Jesus, nakaupapas ya. Kabay impabêg nay kapitan mani sundalus buy pinatang na nu pêtêg yabay nati si Jesus. ⁴⁵ Sên natandan na sa kapitan mani sundalus ya pêtêg yabay nati si Jesus, tinulutan nay kêwên Jose ya bangkay Jesus. ⁴⁶ Kabay intabuy layna sa kurus ya bangkay Jesus buy binêdbêdan lan telay linu ya kapisaliw Jose. Pamakayari, insun lay bangkay Jesus sa pamilbêngan na inlubtan na dapas. Buy imbulid lay maragul la batuy panakêp lan lawasan pamilbêngan. ⁴⁷ Nakit Maria ya taga Magdala buy si Maria ya indun Jose nu saantu la insun si Jesus.

16

Nanguman nabyay si Jesus

(Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

¹ Pamakayarin Allun Pagpaynawa, nanaliw pabangi silan Maria ya taga Magdala, si Maria ya indun Santiago, buy si Salome, buy naku sila sa pinilbêngan kan Jesus amên bulugan lan pabangi ya bangkay na.

² Pamakamaranun allun Duminggu, sên pamakaputak mamut, naku sila sa pinilbêngan kan Jesus. ³ Kaban idi sila pun sa dan, nipapatang nga balang gisa kalla, “Sisabêt ta pakisabyan tamun mamibulid batuy pinanakêp sa pinilbêngan?”

⁴ Nuwa sên pamakaêlêw la, nakit lay nibulid da batuy maragul. ⁵ Sên sinumun sila sa pinilbêngan, nakit lay gisay bayuntawuy nakayaming makarang nga naputi buy nakaiknu sa wanan. Kabay sadyay limun babayi.

⁶ Sinabi na kalla, “Agana kaw malimu! Tanda kuy pantêkapên yu si Jesus ya taga Nazaret ya impaku sa

kurus. Ayin nina baydi. Nanguman ninan nabyay! Elêwên yuy ati ya pinipakalêkan kana. ⁷ Mita kawna buy sabin yu sa mani tagasunul na buy kan Pedroy munay na si Jesus sa Galilea. Makit yuya baydu, kaparisun sinabi na kamuyu.”

⁸ Kinêdêsan sila buy nakaupapas silan nuwayun namita sa pinilbêngan. Sa sadyay limu la, ayin silan pinisabyanan.

*Nagpakit si Jesus kan Maria ya taga Magdala
(Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)*

⁹ [Maranundanun allun Duminggu, pamakayarin nanguman nabyay Jesus, nuna yan nagpakit kan Maria ya taga Magdala ya sabay ya babayi ya tinasan nan pituy nadawak ka ispiritu sabitun nuna. ¹⁰ Naku si Maria ya taga Magdala sa mani tagasunul Jesus buy imbalita nay nakitan na. Sa uras abitu, manêmêtêm buy manangis sila. ¹¹ Nuwa a sila kalabay maniwala sa sinabin Maria ya nanguman nabyay si Jesus buy nagpakit ya kana.

*Nagpakit si Jesus sa luway tagasunul na
(Lucas 24:13-35)*

¹² Pamakayari, sên mamitay luway tagasunul Jesus papakun sa panggitnan, nagpakit kalla si Jesus, nuwa kaatag ga wangis na. ¹³ Tambêng silan nag-udung sa mani kaawyun la sa balayan Jerusalem buy imbalita lay nagpakit kalla si Jesus, nuwa a sila êt labay paniwalan.

*Nagpakit si Jesus sa mapu buy gisay tagasunul na
(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Mani Dyag 1:6-8)*

¹⁴ Amêsên, kaban mangan na mapu buy gisay tagasunul na, nagpakit kalla si Jesus. Sinabyanan na sila gawan ayin silan panampalataya buy nakdêy ya bêkê la, buy gawan a

sila kalabay maniwala sa sinabin kaganawan nakakit kana ya nanguman yan nabyay.

¹⁵ Sinabin Jesus kalla, “Maku kaw sa buun babun luta buy iaral yu sa kaganawan tawuy Mangêd da Balita tungkul kangku. ¹⁶ Sisabêt man na manampalataya buy pabawtismu, miligtas ya sa kaparusan. Nuwa sisabêt man na asê manampalataya, parusan yan Bapan Namalyari. ¹⁷ Sisabêt man na manampalataya kangku, biyan yan kapangyarian manyag mamakaupapas bilang tanda'. Gawan sa lagyu ku, makapipatas silan nadawak ka ispiritu buy magsabi silan magmikakanayun na sabi. ¹⁸ A sila dakun mapakun agyan manalan silan utan o makainêm lasun. Buy mapaiyul lay nipagsakit ta paluntuwan lan gamêt la.”

Ya pamakun Jesus sa langit

(Lucas 24:50-53; Mani Dyag 1:9-11)

¹⁹ Pamakayarin nagsabin Jesus kalla, nitag-ay yina sa langit buy niknu ya sa wanan Bapan Namalyari. ²⁰ Nipamitay nan nangaral la mani tagasunul na sa kaganawan lugal. Sinawpan silan Panginuun sa pandaygên la buy impapêtêg nay pan-iaral sa kapamilatan pam-i nan kapangyarian manyag mamakaupapas.]

Aytan Mag-Indi
Portions of the Holy Bible in the Ayta Mag-Indi language of the
Republic of the Philippines

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mag-Indi Ayata (Ayta, Mag-Indi)

Contributor: SIL International (in Asia)

All rights reserved.

2021-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 5 Mar
2021

5d8de8ae-07a5-5b18-b655-c49f7f259880